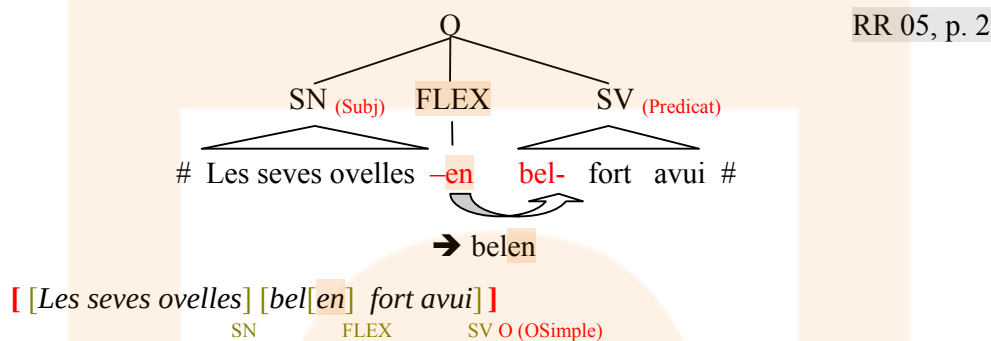

L'ORACIÓ

L'oració simple

L'**oració** (O) és la unitat sintàctica bàsica estructurada per un conjunt de regles i capaç de vehicular un pensament complet. Es compon d'un **subjecte** (SN) i d'un **predicat** (SV) travats per la concordança de persona i nombre, expressada en la **flexió verbal** (FLEX): (O => SN FLEX SV) (vegeu RR 05, p.2).

Les seves ovelles bel-en fort avui.

Tipus d'oració simple

- ▶ Atenent al **tipus de predicat** (verbal o nominal), l'oració pot ser:
 - **predicativa**, si el predicat és verbal ('té per nucli semàntic un verb'):
 - En Jaume [corre molt] sv.*
 - La Ramona [descansa ben poc] sv.*
 - Jo [compro pa integral] sv.*
 - **atributiva**, si el verb és copulatiu (*ser*, *estar*, *semblar*) i, per tant, el predicat és nominal ('té com a nucli semàntic un SN, un SA o un SP'):
 - En Jaume és [bon xicot] sn.*
 - L'Iu sembla [molt cridaner] sa.*
 - Però resulta ser [de bona pasta] sp.*
- ▶ Atenent a **la modalitat**, l'oració pot ser:
 - **asseverativa o enunciativa**, si exposa, conta o descriu quelcom (funció referencial):
 - En Jaume [corre molt] sv.*
 - La Ramona [descansa ben poc] sv.*
 - Jo [compro pa integral] sv.*
 - **interrogativa**, si demana una informació (funcions conativa i referencial):
 - **interrogativa general o total**, si espera una resposta del tipus *si* o *no*:
 - *La gramàtica és interessant? Oi que ho és?*
 - *Sí.*
 - **interrogativa parcial**, si s'espera un sintagma per resposta:
 - *Què és el més interessant de la gramàtica?*
 - *El verb ([el verb] sn).*
 - **exclamativa**, si expressa una emoció (funció expressiva o emotiva):
 - *És tan apassionant d'estudiar els verbs!*
 - *Com friso per posar-m'hi d'una vegada!*
 - **exhortativa**, si expressa un manament (funció conativa):
 - *Que us sapigueu l'imperatiu! No passeu endavant sense estudiar-lo bé.*

- ▶ Atenent al **grau de certitud**, l'asseveració pot expressar:
 - **èmfasi de l'asseveració**, si es vol recalcar el convenciment:
Del cert que els ha tocat la grossa.
 - **probabilitat**, si es matisa que es creu que el que es diu és el més segur:
A hores d'ara ja els deu haver tocat la grossa (castellà: *Les habrá tocado el gordo*).
Segurament que ja són rics.
 - **possibilitat**, si es vol fer notar que es parla de quelcom que simplement pot ser:
A les nou ens pot haver tocat la grossa.
A hores d'ara possiblement som rics.
 - **dubte**, si es matisa que el que es diu no es veu gens segur:
Potser ens ha tocat la grossa.
Tal volta som rics.
Qui sap si som milionaris.

Exercicis

- 1.- Descriu les oracions següents atenent al predicat, a la modalitat i al grau de certesa:
 - 1) *El gerro era d'una porcellana meravellosa.*
(Pel predicat: *atributiva*; modalitat: *asseverativa*; grau d'asseveració: *certesa*)
 - 2) *Ha vingut poca gent.*
 - 3) *Tindrem tants regals!*
 - 4) *Quants quilos pot pesar?*
 - 5) *Devia ser multimilionari.*
 - 6) *Joan, sigues ben puntual.*
- 2.- Expressa la modalitat i el grau de certitud demanats per a cada una de les oracions:

Comprar (indicatiu imperfet + 3a. sing) *molt de peix blau*.

 - 1) Interrogativa general: *Comprava molt de peix blau?* (Resposta: *Sí / no*).
 - 2) Interrogativa parcial: *Comprava gaire peix blau?* (Resposta: *No gaire*).
 - 2 bis) Interrogativa parcial: *Qui comprava molt de peix blau?* (Resposta: *En Gerard*).
 - 3) Exclamativa.
 - 4) Asseverativa de dubte.
 - 5) Asseverativa de possibilitat.
 - 6) Asseverativa de probabilitat.
 - 7) Asseverativa amb èmfasi.
 - 8) Asseverativa irònica.
- 3.- Expressa la modalitat i el grau de certitud demanats per a cada una de les oracions:

Suggerir (indicatiu present+ 2a. plural) *una solució molt intel·ligent*.

 - 1) Interrogativa general.
 - 2) Exclamativa.
 - 3) Exhortativa.
 - 4) Asseverativa de dubte.
 - 5) Asseverativa de possibilitat.
 - 6) Asseverativa de probabilitat.
 - 7) Asseverativa amb èmfasi.
 - 8) Asseverativa irònica.

L'oració composta

Certes **oracions simples** (o sigui, que no contenen altres oracions) es consideren **independents**:

El dia era xafogós. Els autobusos circulaven amb normalitat.

De fet, no formen un paràgraf (no constitueixen una oració composta). Són dues oracions successives que no tenen cap mena de lligam lingüístic o lògic l'una amb l'altra:

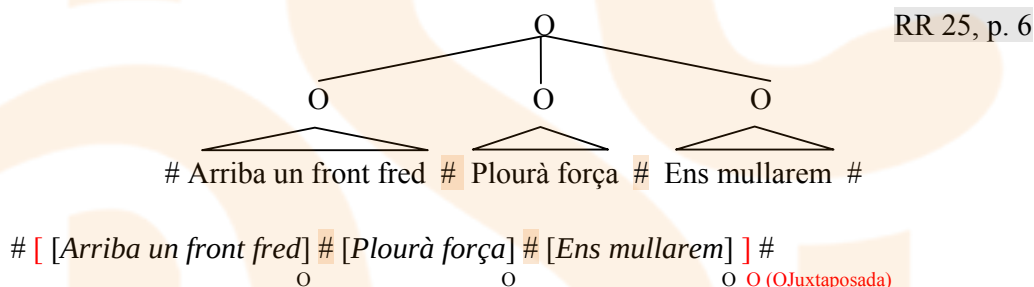
[El dia era xafogós] # [Els autobusos circulaven amb normalitat] #
O O (Oracions independents)

En canvi, l'**oració composta** és un conjunt d'oracions o clàusules d'un període travades per molts elements de cohesió (elisió de subjecte, pronominalització, referència a elements anteriors, correlació temporal...) i que formen una unitat de sentit.

Les proposicions d'un període estableixen entre elles relacions de **juxtaposició**, **coordinació** i **subordinació**.

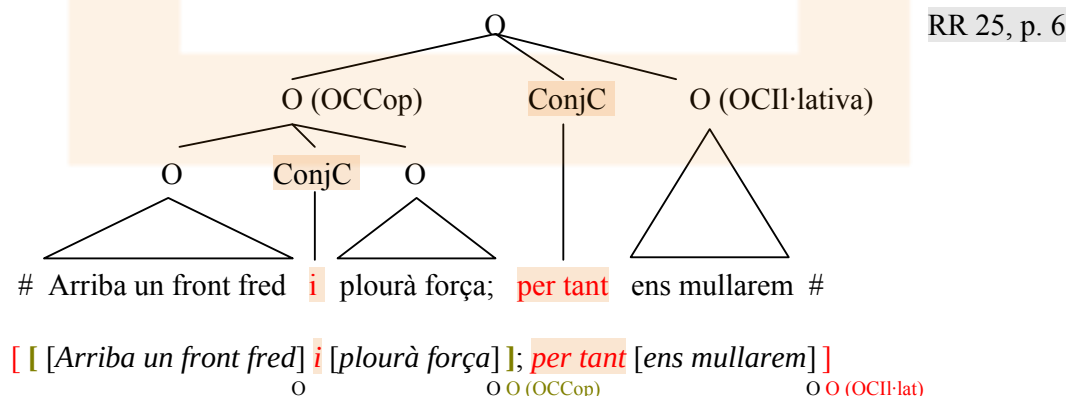
- La **juxtaposició** és la unió, sense conjuncions, de les clàusules o proposicions d'una oració composta. Les relacions lògiques entre oracions (causalitat, il·lació, temporalitat, finalitat, condició...) s'han de reconèixer pels elements prosòdics (entonació) i, d'una manera molt especial, pel context:

Arriba un front fred. Plourà força. Ens mullarem.

- La **coordinació** és la unió, a un mateix nivell, de clàusules d'un mateix període mitjançant **conjuncions de coordinació** (ConjC), les quals, a més, expliciten les relacions lògiques entre proposicions (unió, disjunció, oposició...). Cal tenir present, però, que la conjunció **i** pot emascarar altres relacions lògiques (causa, posterioritat, ...), com a l'exemple, on indica conseqüència ('així doncs'):

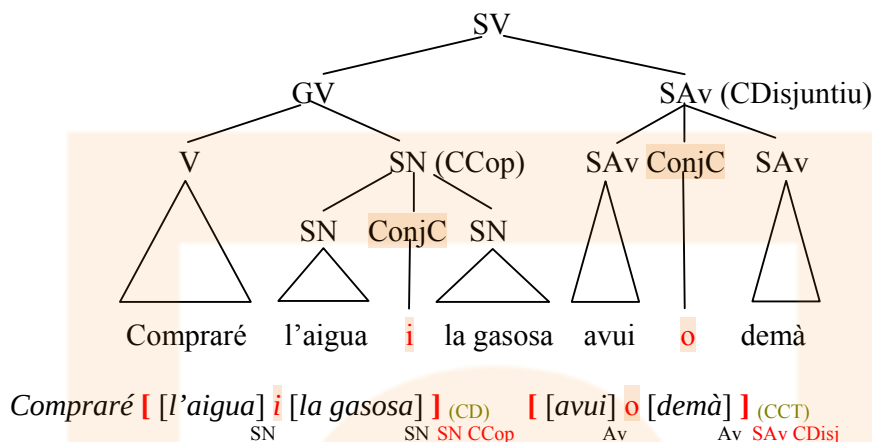
Arriba un front fred i ('així doncs') plourà força; per tant ens mullarem.

La **conjunció coordinant** (ConjC) relaciona sintagmes o proposicions equivalents sintàcticament i independents entre ells. Vegem-ne exemples:

a) Coordinació entre sintagmes (com al SV següent):

Compraré l'aigua i la gasosa avui o demà.

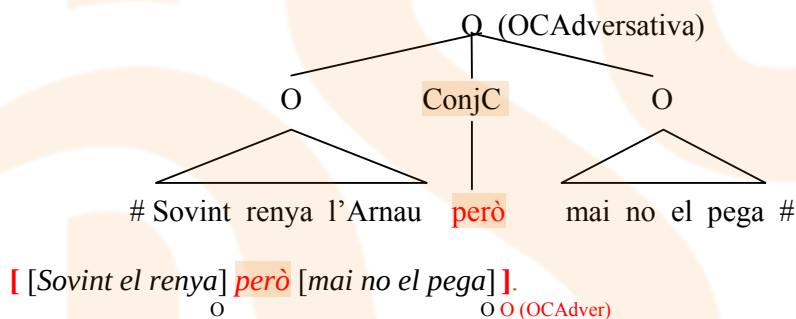
RR 10, p. 3

RR 15, p. 4

RR 25, p. 6

b) Coordinació de proposicions de l'oració composta:

Sovint renya l'Arnau, però mai no el pega.

RR 25, p. 6

Els tipus d'oració coordinada:

- **Copulativa:** Indica mer enllaç entre elements equivalents i independents amb les **conjuncions:** i, ni.

[[No us insulten] ni [us amenacen]] (O. coordinada copulativa)

[[Jo em banyo a la piscina] i [tu, Ø_v al mar]] (O. coordinada copulativa)

- **Disjuntiva:** Uneix i contraposa elements vistos com a contradictoris mitjançant les **conjuncions:** o, o bé.

[[Estudia] o [plega d'una vegada]] (O. coordinada disjuntiva)

[[Farà cap a Núria] o bé [es dirigirà cap a Font-Romeu]] (O. coordinada disjuntiva)

- **Adversativa:** Uneix dos termes o proposicions indicant, però, que s'oposen totalment o parcialment. Es val de les **conjuncions**: *però, sinó / ara bé, no obstant això, a pesar d'això, en canvi, tanmateix, més aviat, així i tot*.

[[M'agrada la cafetera] **però** [la trobo cara]] (O. coordinada adversativa)
O OCoord Adver

[[S'han barallat molt] **així i tot** [faran les paus]] (O. coordinada adversativa)
O OCoord Advers

- **Il·lativa:** Coordina dues oracions tot indicant conseqüència, de forma que la segona és conseqüència de la primera. S'usa **conjuncions** com *doncs; per tant, de manera que; en conseqüència...*

[[Plou], **doncs** [agafa el paraigua]] (O. coordinada il·lativa)
O OCoord Il·lat

[[Hi ha cua], **per tant** [trigarem més]] (O. coordinada il·lativa)
O OCoord Il·lat

- **Concessiva:** Relaciona dues proposicions força incompatibles de forma que l'acceptació d'una fa ressaltar l'altra. S'utilitza **conjuncions** com *així i tot, altrament, tanmateix, amb tot*.

[[Fa bo], **així i tot** [me'n duré l'impermeable]] (O. coordinada concessiva)
O OCoord Conces

[[Ens oferiu ajuda], **tanmateix** [ens la feu pagar molt cara]] (O. coordinada concessiva)
O OCoord Conces

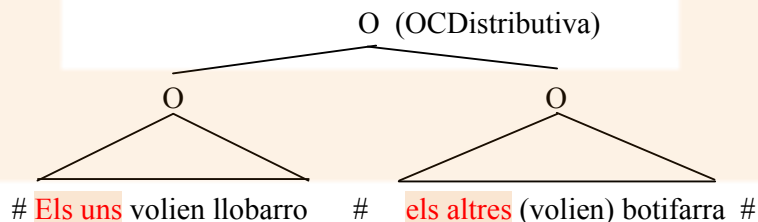
- **Distributiva:** Uneix i manifesta una distribució o una alternativa dels termes expressats amb **nexes de caire divers**: *entre... i; no sols... sinó, o... o; ni... ni; ja... ja; adés... adés; els uns... els altres; d'una banda... de l'altra*.

[**Adés** [plou], **adés** [surt el sol]] (O. coordinada distributiva)
O OCoord Distrib

[[**Els uns** volien llobarro]; [**els altres**, Ø_v botifarra]] (O. coordinada distributiva)
O OCoord Distrib

Analitzant oracions distributives constatem que presenten una estructura diferent i que comparant-les elles amb elles poden presentar, a més, estructures no coincidents. Vegem, a tall d'exemple, l'anàlisi de l'oració anterior:

Els uns volien llobarro; **els altres**, botifarra.

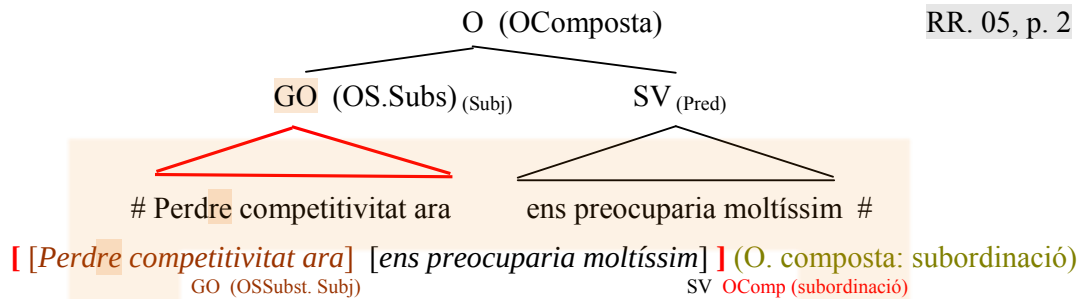
Certes gramàtiques consideren que totes les oracions **concessives** són subordinades i que les **il·latives** no són més que subordinades **consecutives**.

Per altra part, altres gramàtiques no consideren que les **distributives** formin un tipus de coordinació específic (de fet en molts casos no tenen conjunció, com a l'exemple anterior).

- La **subordinació** és la unió jerarquizada d'una proposició a la seva oració **principal**, de forma que n'esdevé part integrant (ja que hi pren el paper de subjecte, complement o circumstancial); vegem com exemple una subordinada substantiva fent de subjecte:

Perdre competitivitat ara ens preocuparia moltíssim.

RR. 05, p. 2

Procediments gramaticals de subordinació

- Habilitació.** En l'estil directe s'assumeix literalment l'oració dita anteriorment i s'encasta a la principal, de manera que esdevé subordinada:

- [[Tu en tens la culpa] –va dir-me]

O (OSSubst CD) OComp (subordinació)

[Em va dir: [Tu en tens la culpa]]

O (OSSubst CD) OComp (subordinació)

L'habilitació nominal pot completar-se amb l'anteposició d'un determinant:

[No em va inquietar gaire [el seu [tu en tens la culpa]]]

O (OSSubst) SN OComp (subordinació)

- Ús d'interrogatius i relatius.** Aquests determinants i pronoms a més de la funció sintàctica realitzada dins l'oració poden fer de nexse subordinador:

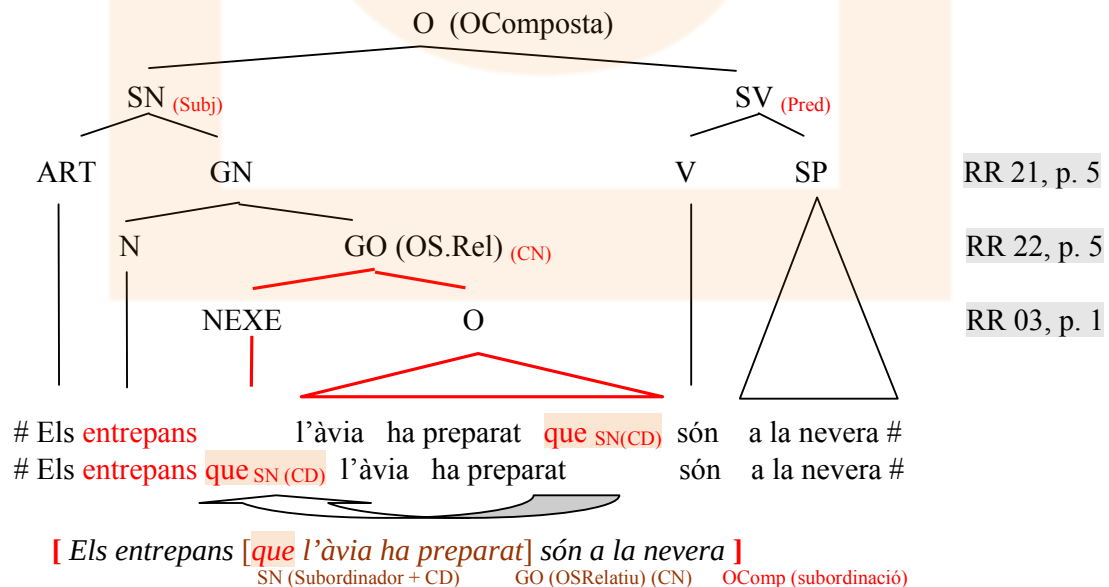
[No sé pas [on vaig deixar les ulleres]]

(CP + Subordinador) GO (OSSubst) (CD) OComp (subordinació)

[M'estudio les lliçons [que entren per al proper examen]]

(Sub + Subordinador) GO (OSRel) (CN) OComp (subordinació)

Vegem l'anàlisi de: *Els entrepans que l'àvia ha preparat són a la nevera.*

- **Ús de la conjunció subordinant *que*.** La conjunció *que*, semànticament buida, és marca de subordinació en proposicions diverses:

- substantives:

[No em va inquietar [*que* m'inculpés directament]]
 ConjS (Subordinador) GO (OSSubst) (Subj) OComp (subordinació)

- adverbials:

[Arribes [*que* ja hem tancat el col·legi electoral]]
 ConjS (Subordinador) GO (OSAv Temp) OComp (subordinació)

- comparatius i consecutives:

[És tan tard [*que* ja no s'hi veu gens]]
 ConjS (Subordinador) GO (OS Consec) OComp (subordinació)

- **Anteposició de la conjunció *com* en el segon terme de la comparació d'igualtat:**

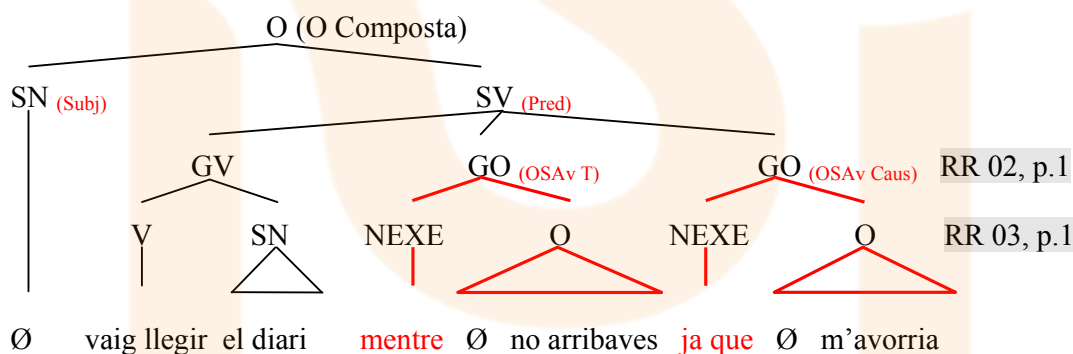
[Abans he trigat tan poc [*com* tu (haves trigat poc)]]
 ConjS (Subordinador) GO (OS Compar) OComp (subordinació)

- **Ús de la conjunció substantivadora *si*.** La conjunció interrogativa *si* marca com a subordinada substantiva una proposició interrogativa indirecta total:

[Desconec completament [*si* ho havien intentat abans]]
 ConjS (Subordinador) GO (OSSubst) (CD) OComp (subordinació)

- **Ús d'altres conjuncions o locucions conjuntives no "buides".** Per explicitar el significat de la relació de la subordinada amb la principal no utilitzem conjuncions buides (com *que*), sinó conjuncions amb càrrega logicosemàntica:

Vegem l'anàlisi de: (Jo) vaig llegir el diari *mentre* no arribaves *ja que* m'avorria.

[[*Ja que* m'avorria] vaig llegir el diari [*mentre* no arribaves]]
 ConjS (Subordinador) GO (OSAv Causa) ConjS (Subordinador) GO (OSAv Temp) OComp (subordinació)

- **Utilització de l'infinitiu.** L'infinitiu és un procediment de nominalització generalment paral·lel a l'anteposició de *que* davant O, aplicat quan el subjecte és recuperable, perquè correspon al subjecte o a certs complements de la principal:

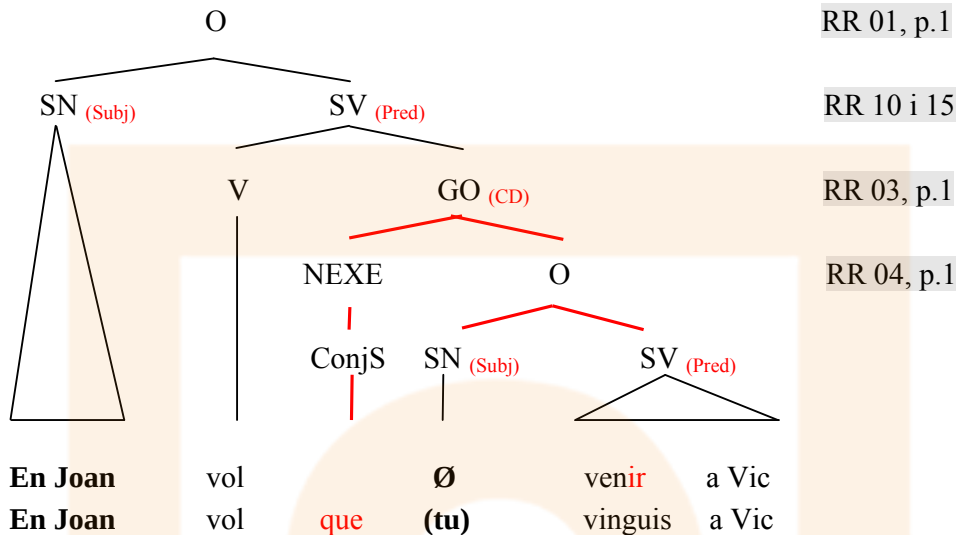
[En Joan vol [[Ø] venir a Vic]] ⇔ [En Joan vol [*que* [tu] vinguis a Vic]]
 (Subj) = SN GO (OSSubst) (CD) (Subj) SN GO (OSS) (CD) OComp

[La molesta molt [[Ø] suar ara]] ⇔ [La molesta molt [*que* [tu] suïs ara]]
 CD = SN GO (OSSubst) (Subj) CD SN GO (OSS) (Subj) OComp

[Li convé [[Ø] anar-se'n a Reus]] ⇔ [Li convé [*que* [jo] me'n vagi a Reus]]
 CI = SN GO (OSSubst) (Subj) CI SN GO (OSS) (Subj) OComp

Analitzem, amb una mica més de detall, el primer parell d'oracions, que tenen la mateixa estructura profunda:

En Joan vol (ell, en Joan → Ø) venir a Vic ≈ En Joan vol que (tu) vinguis a Vic.

- **Ús de gerundi i participi passat.** El participi passat, amb valor adjectiu, forma oracions de caire adjectival; però els participis absoluts i els gerundis formen clàusules adverbials:

- participi passat (passiu o actiu) (clàusula adjectival):

[Fa una truita amb ous [comprats directament al pagès en una masia]]

PP passiu GO (OSAdjectival CN) OComp (subordinació)

[Té la llista dels alumnes [rebel·lats contra el professor d'alemany]]

PP actiu GO (OSAdjectival CN) OComp (subordinació)

Les subordinades anteriors tenen una estructura profunda anàloga a la de les clàusules de relatiu, passiva o activa, següents:

[Fa una truita amb ous [que havien estat comprats directament al pagès en una masia]]

SN (Subordinador + Subj) GO (OSRelatiu) (CN)

[Té la llista dels alumnes [que s'han rebel·lat contra el professor d'alemany]]

SN (Subordinador + Subj) GO (OSRelatiu) (CN)

- gerundi (clàusula adverbial):

[[Essent en Joan tan manetes], els companys es refien molt d'ell]

GO (OSAv Causa) OComp (subordinació)

La subordinada adverbial causal anterior té una estructura profunda relacionable amb la de l'oració adverbial causal següent:

[[Com que en Joan és tan manetes], els companys es refien molt d'ell]

GO (OSAv Causa) OComp (subordinació)

- participi absolut (clàusula adverbial):

[[Venuts els apartaments de Pi] ja no han pujat més a la Cerdanya]

GO (OSAv Causa) OComp (subordinació)

La proposició subordinada anterior té una estructura profunda relacionable amb la de l'oració de gerundi (perfet) següent:

[[Havent estat venuts els apartaments de Pi] ja no han pujat més a la Cerdanya]

GO (OSAv Causa) OComp (subordinació)

Observacions sobre les clàusules coordinades

Vegeu les oracions coordinades al llibre de text pàgines 95 i 96.

Exercicis sobre coordinació

1.- Fes els exercicis 1, 2 i 3 del llibre de text, pàgina 101.

2.- Planteja l'anàlisi sintàctica de les oracions següents valent-vos de les RR 03, 04, 05 i 25.

- 1) *Bufa la tramuntana, però Ø no és gaire forta; per tant, Ø posa't camisa de màniga llarga i Ø deixa l'anorac.*

[O (OCII.lat) [[Bufa la tramuntana], però [Ø no és gaire forta]];
O (OCAAdv) O (OCAAdversativa)
per tant [[Ø posa't camisa de màniga llarga] i [Ø deixa l'anorac]]
O (OCCop) O (OCCop) O (OCII-lativa)

2) *Menja i beu o bé mira-t'ho i calla; però no empipis.*

3) *Escolta-ho bé: vindré i me n'enduré quatre; ara bé, et pagaré dilluns, però Ø amb un xec.*

4) *Adés es despertava, adés s'endormiscava; però sempre feia mala cara i gemegava.*

5) *Obriré una terrina de mantega i un pot de melmelada o em faré un pa amb tomàquet i pernil.*

Observacions sobre les proposicions subordinades

Vegeu les oracions subordinades al llibre de text pàgines a les 110, 111 i 112.

Exercicis sobre subordinació

1.- Fes el exercicis 1 i 2 del llibre de text, pàgina 117.

2.- Planteja l'anàlisi sintàctica de les oracions següents valent-vos de les RR 03, 04, 05, 10, 11, 21, 22 i 25 (només per explicar la subordinació):

01) *Em va explicar que ell esperava la Mònica.*

02) *Exclamaré: ha estat molt divertit!*

03) *Demana si havia tornat l'Antoni.*

04) *Sabies quin premi havies guanyat?*

05) *La llibreta que has perdut és blava?*

06) *Deien que menjava ben poc, però que bevia massa.*

07) *Em va assegurar que treballava molt però guanyava poc.*

3.- Subratlla les clàusules subordinades i classifica-les morfològicament segons el procés de subordinació.

01) *Ella era tan decidida com l'Ester Ø.*

OSAv comparativa d'igualtat, introduïda per la conjunció subordinant *com*.

02) *Ignoro absolutament on els va amagar.*

03) *Va xiuxiuejar-me: "No hi havia res a la caixa forta rebentada".*

04) *No sabia pas si ens esperaries tant.*

05) *Jo no vaig demanar d'anar-hi demà.*

06) *Plovent tan poc, els pantans no tindran prou aigua.*

07) *Si tens pressa, vés-hi aviat, ja que a les deu la cua arribarà al carrer.*

08) *Ha heretat una casa edificada pel seu avi el 1980.*

09) *Mort l'avi Joan, el notari va llegir el testament als familiars.*

10) *Torna'm els apunts d'una vegada, que ja saps que són meus.*

11) *Abans d'una setmana et retornaré els diners que em vas manllevar.*

12) *Has d'estudiar més metòdicament que no pas fins ara Ø.*

13) *Ens han prohibit que fuméssim a l'entrada de l'institut.*

FUNCIONS SINTÀCTIQUES

Subjecte (Subj)

El **subjecte** és un constituent obligatori de l'oració (un SN o una oració subordinada) que concorda en persona i nombre amb el verb:

Ens interessa-Ø [la-Ø proposta-Ø] ⇔ Ens interesse-n [le-s proposte-s]
(CI) V 3s SN (Subj) 3s (CI) V 3pl SN (Subj) 3pl

Observeu com podem trobar el subjecte d'una oració mitjançant la concordança:

[L'Eva] cau-Ø ⇔ [L'Eva i l'Ester] caue-n ⇔ [L'Eva i jo] caie-m;
SN(Subj) SN(Subj) SN(Subj)

Passe-n [dos busos] ⇔ Passa-Ø [un bus] ⇔ Passe-s [tu]
SN(Subj) SN(Subj) SN: Pron (Subj)

M'estranya [que calli] ≈ M'estranya-Ø [el seu silenci] ⇔ M'estranye-n [els seus silencis].
GO (Subj) SN (Subj) SN(Subj)

Pronominalització. Substitucions possibles del subjecte de 3ª persona ja conegut:

- El SN determinat per *ell, ella...* o *Ø* (elisió de subjecte):

[L'Eva] cau → [ella] cau / [Ø] cau (subjecte el·líptic);
SN(Subj) Pron (Subj) SN(Subj)

- El nucli del SN no determinat per *en*¹:

Passen [dos busos] → [en] passen [dos].
SN(Subj) Pron (Subj) Num

- L'oració subordinada substantiva per *això* o *Ø* (elisió de subjecte):

M'estranya [que calli] → [això] m'estranya / [Ø] m'estranya (subj. el·líptic).
GO (Subj) Pron (Subj) SN(Subj)

Nota 1

El pronom *en* subjecte

El subjecte indeterminat —i posposat ('situat al darrere')— d'un verb de presència, existència o esdeveniment, com *marxar, venir, arribar, tornar, rajar, regalimar, sobreixir, entrar, sortir, salpar, atracar, envolar-se o aterrar*, pronominalitza *en*:

Raja [aigua] → [en] raja.

Aterren [dos avions francesos] → [n']aterren [dos de francesos].

Arriben [alguns turistes alemanys] → [n']arriben [alguns d'alemanys].

Valor semàntic. Vegem el paper temàtic del subjecte, segons el verb:

- agent (en activa):

Arriba [un tren] a les nou; però [jo] agafaré el d'un quart i mig de deu.
SN(Subj) SN(Subj)

[Un bon fuster] havia tallat el cabiró [que] aguanta les altres bigues.
SN (Subj) SN=Pron Rel (Subj)

- pacient (amb algun verb en activa i, també, amb els verbs d'acció en passiva):

De vegades, [l'Anna] rep molts elogis.
SN (Subj)

[El tauló] havia estat tallat per un bon fuster.
SN (Subj) Verb d'acció en passiva

- tema (allò de què enunciem una propietat):

[L'heli] pesa ben poc: [Ø] és molt lleuger.
SN (Subj) SN (Subjecte el·líptic)

- experimentador (qui experimenta un sentiment):

[En Pere] l'estima: [Ø] no li té pas cap mania.
SN (Subj) SN (Subjecte el·líptic)

Morfologia. Poden fer de subjecte les categories sintàctiques següents:

- el SN:

- nom comú o propi:

[El rus] és una llengua amb futur i [l'Agnès] n'està estudiant.
SN: NC (Subj) SN: NP (Subj)

- pronom (especialment, els personals, jo, tu, ell / ella, nosaltres, vosaltres, ells / elles):

Que si [ningú] més ho sap? Doncs, [tothom] ho sap: [qualsevol] ho endevinaria.
SN: Pr Indef (Subj) SN: Pr Tot (Subj) SN: Pr Indef (Subj)

[Jo] no li ho diré. [Tu] no la veuràs: així [ella] no ho sabrà pas.
SN: Pr Pers (Subj) SN: Pr Pers (Subj) SN: Pr Pers (Subj)

- or. de relatiu substantivada:

[Els [qui badareu]] no us ho sabreu pas.
SN: ORelatiu Substantivada (Subj)

- l'OS. Oració subordinada substantiva.

- GO => ConjS + O; ConjS => que, si:

Em preocupa [que] [faci vent] → [això] em preocupa / [Ø] em preocupa.
ConjS O GO (OSS Subj) Pron (Subj) SN(Subj. el·líptic)

Em preocupa [si] [ens caurà o no] → [això] em preocupa / [Ø] em preocupa.
ConjS O GO (OSS Subj) Pron (Subj) SN(Subj. el·líptic)

- GO => (de²) O (d'infinitiu):

[Estudiar llengües] és interessant → [això] és interessant / [Ø] és interessant.
O GO (OSS Subj) Pron (Subj) SN (Subj. el·líptic)

M'agrada [(de) passejar amb tu] → [això] m'agrada / [Ø] m'agrada.
O GO (OSS Subj) Pron (Subj) SN (Subj. el·líptic)

Nota 2.

Proposicions d'infinitiu precedides per *de*

Fent de subjecte o de complement directe, la proposició d'infinitiu posposada al verb de l'oració principal pot anar precedida o no per *de*:

M'agrada [escoltar música], però avui prefereixo [llegir]
M'agrada [d'escoltar música], però avui prefereixo [de llegir]
O GO (OSS Subj) O GO (OSS CD)

En un estil elevat, es prefereix la construcció precedida per *de*; encara que l'oració d'infinitiu no pot dur *de* quan depèn de verbs principals com "poder, deure, voler" o "sentir, oir, veure":

Ja pot [caminar sense crosses], però deu [caure]. Voldria [saber-ho del cert].
No els veig [venir pel camí], però ja els sento [cridar al fons del bosc].

Complement directe (CD)

El **complement directe** és un SN o GO (oració subordinada) exigit com a complement per un verb transitiu; si el verb transitiu és d'acció, pot fer de subjecte de l'oració passiva corresponent:

Oració activa: [L'Eva] *descobria* [la solució] → [Ella] [la] *descobria*.
SN(Subj) SN(CD) SN(Subj) SN(CD)

Oració passiva: [La solució] *era descoberta* [per l'Eva].
SN(Subj) SP(CAgent)

Descobrir, verb d'acció, admet passiva; però no el verb transitiu *tenir*, que no indica acció:

Oració activa: [L'Iu] *tenia* [la galleda] → [Ell] [la] *tenia*.
SN(Subj) SN(CD) SN(Subj) SN(CD)

Oració passiva: *[La galleda] *era tinguda* [per l'Iu]. (*: oració agramatical)
SN(Subj) SP(CAgent)

Pronominalització. Substitucions possibles del complement directe de 3ª persona ja conegut mitjançant els pronoms àtons característics *el*, *la*, *els* o *les*³; *en*³; *ho*³ i el demostratiu *això*, si és una oració subordinada substantiva:

- El SN determinat per *el*, *la*, *els*, *les*:

L'Eva ha trobat [les botes noves]? → L'Eva [les] *has trobades*?
SN (CD) SN: Pron (CD)

- El nucli del SN indeterminat per *en*:

Vas trobar [unes botes noves]? → [En] *vas trobar* [unes de noves]?
SN(CD) SN: Pron (CD) SN (CD)

- El SN determinat ni masculí ni femení per *ho*:

L'Oriol pren [tot el que vol] → L'Oriol [ho] *pren*.
SN (CD) SN: Pron (CD)

- L'oració subordinada substantiva per *això* o *ho*:

L'Ot voldria [que [vinguessis]] → Ell voldria [això] / ell [ho] *voldria*.
O GO (CD) SN: Pr Dem (CD) SN: Pron(CD)

Jo demano [si [és avui]] → Jo demano [això] / Jo [ho] *demano*.
O GO (OSSubst CD) SN: Pr Dem (CD) SN: Pron Clitic (CD)

Nota 3.

Els pronoms que indiquen complement directe

En sintagmes verbals predicatius, els pronoms de tercera persona *el*, *la*, *les* i *ho* són propis i exclusius del complement directe; en canvi, *els* pot fer de complement directe o indirecte:

Duc [els rovellons] → [els] *duc*. Duc [les gírgoles] → [les] *duc*.
SN (CD) SN: Pron (CD) SN (CD) SN: Pron (CD)

Dic la veritat [als pares] → [els] *la dic*. Dic la veritat [al pare] → [li] *dic la veritat*.
SP (CI) SP: Pron (CI) SP (CI) SP: Pron (CI)

També poden fer de CD o CI els pronoms clítics *em*, *ens*, *et*, *us* i *se*.

[Et] *porto a casa*? [Et] *porto uns paquets a casa*?
SN: Pron (CD) SP: Pron (CI)

Valor semàntic. Vegem els papers temàtics del complement directe, segons el verb:

- pacient (amb verbs d'acció):
L'Ot serra [la fusta] → L'Ot [la] serra / [La fusta] és serrada per l'Ot.
SN (CD) SN: Pron (CD) SN (Subj)
- tema:
*L'Anna posseïa [el llibre] → L'Anna [el] posseïa / * [El llibre] era posseït per l'Anna.*
SN (CD) SN: Pron (CD) SN (Subj)
- resultat:
*El pa pesa [un quilo] → El pa [en] pesa [un] / * [Un quilo] era pesat pel pa.*
SN (CD) SN: Pron (CD) SN (Subj)

Morfologia. Poden fer de complement directe les categories sintàctiques següents:

- el SN:
 - nom comú o propi:
Veus [cap altre xicot] al pati? Has localitzat [en Jaume]?
SN: NC (CD) SN: NP (CD)
 - pronom tònic:
Hi has descobert [(a) ningú] més? Heu escorcollat [(a) tothom]?
SP/SN: Pr Indef (CD) SP/SN: Pr Tot (CD)
 - pronom àton (clítics *me, nos / te, vos/ el, la, els, les; en; ho; se*, vegeu més amunt)
 - or. de relatiu substantivada:
Perdona [els [qui et van menysprear]] → Perdona [ls].
SN: ORel Substantivada (CD) SN: Pron (CD)
- l'OS. Oració subordinada substantiva.
 - GO => ConjS + O; ConjS => *que, si*:
Espero [que] [bufarà el vent] → Espero [això] / [ho] espero.
ConjS O GO (OSS CD) SN: PrDem (CD) SN: Pr (CD)
 - No sap [si] [ve avui] → No sap [això] / No [ho] sap. (Interrogativa total)*
ConjS O GO (OSS CD) SN: PrDem (CD) SN: Pr (CD)
 - GO => (de ²) O (d'infinitiu):
Voldria [saber grec] → Voldria [això] / [ho] voldria.
O GO (OSS CD) SN: Pr Dem (CD) SN: Pron (CD)
 - Li prohibien [(de)menjar gelats] → Li prohibien [això] / Li [ho] prohibien.*
O GO (OSS CD) SN: Pr Dem (CD) SN: Pron (CD)
 - Interrogatives parcials començades amb *quin, qui, què, quan, on, com*:
Pregunta [què] [has perdut ara] → Pregunta [això] / [ho] pregunta.
Pr Interrogatiu O GO (OSS CD) SN: Pr Dem (CD) SN: Pron (CD)
 - Investiga [com] [va ocórrer tot] → Investiga [això] / [ho] investiga.*
Av Interrogatiu O GO (OSS CD) SN: Pr Dem (CD) SN: Pron (CD)
 - Oració assumida:
Assegura: [Sóc innocent] → Assegura [això] / [ho] assegura.
O GO (OSS CD) SN: Pr Dem (CD) SN: Pron (CD)

Sintaxi. Per definició, el **complement directe** no duu preposició, és un SN:

No trobo l'Anna, no puc arregar l'Andreu i tampoc no veig pas enlloc la Laia.
SN (CD) SN (CD) SN (CD)

Excepcionalment, però, el complement directe és precedit per una **a** obligatòria o opcional.

- CD precedit d'una **a obligatòria**

- en la construcció recíproca "l'un a l'altre":

L'Oriol i el Jep s'estomaquen l'un [a l'altre].
SP (CD)

- en la tematització de pronoms personals:

[A mi], la teva cosina [em] va enganyar.
SP (Tema) SN: Pron Pers Clític (CD)

- en el segon terme de la comparació ambigua:

T'aprecia més [que a en Joan] ≈ T'aprecia més que [aprecia] [a en Joan]
Segon terme comparació V el·líptic SP (CD)

T'aprecia més [que en Joan] ≈ T'aprecia més que [en Joan] [t'aprecia]
Segon terme comparació SN (Subj) SV el·líptic

- en una oració de relatiu amb un pronom ambigu:

Els catalans [que van espia als nazis] ≈ Uns catalans espia [els nazis]
SN (Subjete) SP (CD) SN (Subjete) SN (CD)

Els catalans [que van espia els nazis] ≈ [Els nazis] van espia uns catalans.
SN (CD) SN (Subjecte) SN (Subj) SN (CD)

- CD precedit d'una **a opcional**

- en cas de tematització (que no s'escaigui sobre un pronom personal):

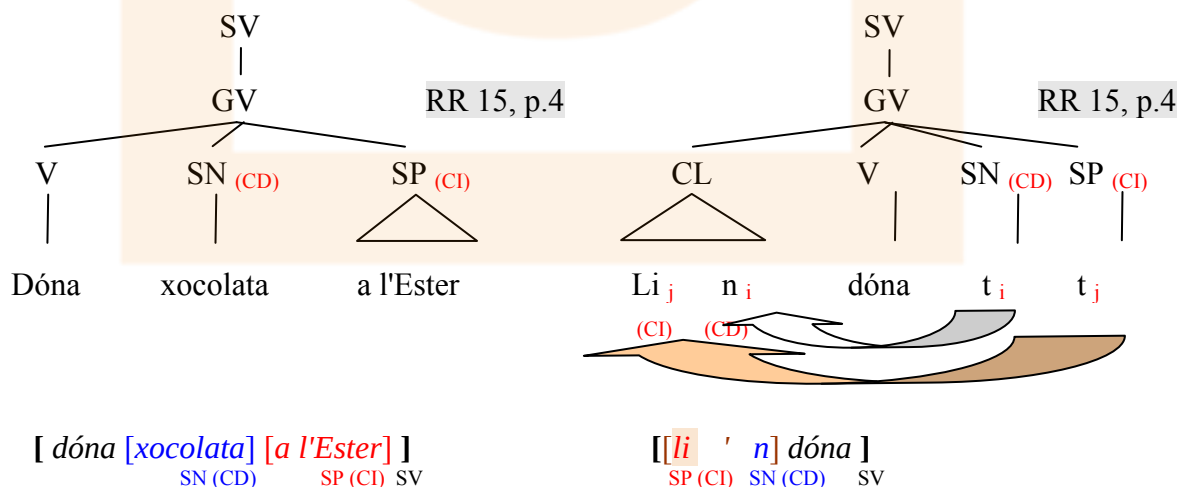
[A l'Anna], no [la] veig enlloc / [L'Anna], no [la] veig enlloc.
SP (Tema) SN: Pr Clític (CD) SP (Tema) SN: Pr Clític (CD)

- amb els pronoms no personals:

Cridava [a tothom]: calia ajudar [a algú] / Cridava [tothom]: calia ajudar [algú].
SP: Pr Totalitz (CD) SP: Pr Indef (CD) SN: Pr Totalitz (CD) SN: Pr Indef (CD)

Vegem l'anàlisi d'un sintagma verbal (SV) compost pel verb i dos complements (regits) seus, els quals formen el grup verbal (GV):

Dóna xocolata a l'Ester: li'n dóna.

Exercicis sobre subjecte i complement directe

1.- Busca el subjecte de les oracions:

- 01) *A mi sí que m'interessen els còmics.*
- 02) *No els agraden gaire aquestes "bromes".*
- 03) *No et desplauen els suborns monetaris, oi, podrit?*
- 04) *Unes bones botes de muntanya, no les tenen aquests petits establiments.*
- 05) *Ja m'estranyaven tantes preguntes capcioses.*
- 06) *A en Pere, no li fan gaire goig les seves propostes.*
- 07) *Anna, portes els apunts de Matemàtiques?*
- 08) *Joan, els tramosos són ells? N'estàs segura?*
- 09) *Elisabet, t'entusiasma gaire una entrada per al concert?*
- 10) *Sempre m'havia cridat l'atenció el seu interès.*

2.- Subratlla els verbs i indica'n el subjecte:

- 01) *A l'Eva, li plaïa venir amb tots nosaltres.*
- 02) *Estaven molt tips de ser sempre els últims.*
- 03) *No és cap regal comprar la col·lecció a aquest preu.*
- 04) *No em fa patxoca de rebre regals de desconeguts.*
- 05) *Ramon, ens agradaria que fossis més puntual.*
- 06) *Els va estranyar que els fessis tan bones condicions.*
- 07) *Al Ramon i l'Anna, els entusiasma d'anar al cinema avui.*
- 08) *Us és igual de no anar-hi aquest vespre?*
- 09) *Noia, no ens interessa gens deixar-te'ls amb aquestes condicions.*
- 10) *Això em sembla massa difícil de solucionar.*

3.- Respon aplicant les regles d'economia i justifica per què no has fet així:

- 01) *Vols dir que en Jaume no ha caigut? / No. No _____ ha caigut pas!*
- 02) *Digues qui s'ha escapat: l'Eva o en Joan? / Ha estat _____, que és molt juganer.*
- 03) *Han arribat divuit clients? / No, només _____ han arribat _____: dos menys.*
- 04) *T'afalaga de viatjar amb el president? / Una mica sí que m'afalaga _____.*
- 05) *Tornaran tots els alumnes abans de les dotze? / No. Abans només _____ vint.*
- 06) *L'Anna i en Jaume són a la biblioteca? / _____ encara hi és i _____ se n'ha anat avorrit.*

4.- Indica la funció de l'oració d'infinitiu i completa-la amb "de", si és possible:

- 01) *M'interessaria _____ trobar-ne dos més.*
- 02) *Guaita! Ja es veuen _____ arribar pel pont.*
- 03) *Us proposo _____ menjar-nos un parell de síndries.*
- 04) *Deuen _____ ser els millors de tots.*
- 05) *Ens va sobtar _____ veure'ls estirats a terra sense vida.*
- 06) *Els va sorprendre _____ saber que havien heretat seixanta mil euros.*
- 07) *No els sento _____ xisclar pel bosc.*
- 08) *Us va agradar _____ trobar-vos amb un regal així?*

5.- Subratlla el complement directe i respon substituint-lo pel pronom clíctic adient:

01) Joan, has vist enlloc la taula nova?	→ No. No __ he vista enlloc.
02) Heu arreglat una porta vella?	→ Sí que __ hem arreglat _____ .
03) Us han assegurat que era vostre?	→ Doncs sí que _____ han assegurat.
04) Has perdut una altra arracada?	→ Sí. Penso que __ he perdut _____ .
05) Ja et van donar el regal?	→ Sí que _____ van donar.
06) Els vam deixar la barbacoa?	→ No _____ hem deixat encara.
07) Els lloguen totes les bicicletes?	→ Sí que _____ lloguen _____ .
08) Ha demanat si encara fèiem dinars?	→ Ara com ara no ens ____ ha demanat.

6.- Subratlla el subjecte (Subj) i complement directe (CD) i indica'n el valor temàtic

- 01) *Ens indigna l'espoli de les nostres obres d'art.*
- 02) *Qui ha fabricat aquesta taula de ping-pong?*
- 03) *Hi ha dos llibres sobre la taula.*
- 04) *La canonada mesura vint quilòmetres.*
- 05) *En Jaume odiava les olives farcides.*

7.- Passa a veu passiva les oracions que ho permetin i justifica per què alguna no hi pot passar:

- 01) *Ens intriguen molt tants preparatius.*
- 02) *Gaudí va construir la Sagrada Família.*
- 03) *Jo no posseeixo cap camp.*
- 04) *Van retenir els turistes a la frontera amb l'Afganistan.*
- 05) *La camioneta pesa les dues tones i mitja, ben bé.*
- 06) *Va trobar les restes arqueològiques per casualitat.*

8.- Completa el complement directe de les oracions amb a, (a) opcional o amb Ø:

- 01) No hem localitzat ni ____ l'Agnès ni ____ l'Eduard.
- 02) ____ mi, tu no em saludes; però, ____ la Maria, ni te la mires.
- 03) Això, sí, ____ l'Eva, la posa pels núvols.
- 04) No has enredat mai ____ l'Andreu? Que mai no has enganyat ____ ningú?
- 05) No he trobat ____ la Marta, ni he vist ____ la Geni ni he enviat cap correu ____ la Serrat.
- 06) T'asseguro que, ____ mi, m'escolten menys que ____ en Jaume. A ell sí que l'escolten.
- 07) Ja has sentit ____ en Ramon: la policia ha detingut ____ l'alcalde.
- 08) Porteu ____ la senyora fins a la plaça.
- 09) Ja saps que han operat ____ la teva cosina.
- 10) Jo pintaria, potser, ____ la directora del banc.

9.- Passa a veu activa les oracions següents:

- 01) *En Josep ha estat maltractat per un poca-solta.*
- 02) *La Roser va ser segrestada per uns desconeguts.*
- 03) *La Mercè mai no havia estat vista pel parc.*
- 04) *Tu, traïdor, no seràs perdonat.*
- 05) *Vosaltres heu estat més aplaudits que no la Laura.*
- 06) *Ningú no ha estat gaire apreciat pels veïns nous.*
- 07) *La casa va ser comprada per una parella jove.*
- 08) *La Margarida no ha estat exclosa de cap festa.*
- 09) *El coronel havia estat detingut per la policia.*
- 10) *La Maria va ser apallissada per uns desconeguts.*

Complement preposicional o regit (CP o CR)

El **complement preposicional** és un sintagma preposicional exigit com a complement per un verb que regeix una preposició (*parlar de, anar a, confiar en, conformar-se amb*):

L'Eva parla [*de l'Agnès*] avui → L'Eva [*en*] parla avui.
SP (CP) SP: Pr Clít (CP)

Enric, pensa [*a comprar pa*] → Enric, pensa-*[hi]*.
SP (CP) SP: Pr Clít (CP)

Pronominalització. Substitucions pronominals del complement preposicional ja conegut.

- El sintagma amb preposició *de* regida se substitueix pel pronom *en*:

Es recorda molt [*de tu*] → Se[*'n*] recorda molt.
SP (CP) SP: Pr Clít (CP)

Ara torna [*de Reus*] → Ara [*en*] torna.
SP (CP) SP: Pr Clít (CP)

- El sintagma amb preposició regida *a, en, amb* o *per* se substitueix pel pronom *hi*:

- *a*: Suara era [*a casa seva*] → Suara [*hi*] era.
SP (CP) SP: Pr Clít (CP)

- *en*: Pensava [*en el pressupost*] → [*Hi*] pensava.
SP (CP) SP: Pr Clít (CP)

- *amb*: Es conforma [*amb la meitat*] → S' [*hi*] conforma.
SP (CP) SP: Pr Clít (CP)

- *per*: No passis [*per la gespa*] → No [*hi*] passis.
SP (CP) SP: Pr Clít (CP)

Valor semàntic. Vegem alguns valors temàtics del complement preposicional, en funció del verb:

- tema:

L'article tracta [*de les proteïnes*] → L'article [*en*] tracta.
SP (CP) SP: Pr Clít (CP)

- origen:

Va baixar [*de l'escala*] → [*En*] va baixar.
SP (CP) SP: Pr Clít (CP)

- direcció:

Llavors anava [*a Montpeller*] → Llavors [*hi*] anava.
SP (CP) SP: Pr Clít (CP)

- situació:

A les nou era [*a casa*] → A les nou [*hi*] era.
SP (CP) SP: Pr Clít (CP)

Morfologia. Pot fer de complement preposicional o regit el sintagma preposicional:

- el **SP**, format per una preposició (P) i un sintagma nominal (SN):
 - amb nom comú o propi:

No desconfiïs [**de**] [la Quimeta] → No [**en**] desconfiïs.
P SN:N SP(CP) SP: Pr Clít (CP)

- amb pronom tònic:

Confiàvem [**en**] [tothom] sempre → [**Hi**] confiàvem sempre.
P SN: Pron SP (CP) SP: Pr Clít (CP)

- amb pronom clític (sintètic: **en** i **hi**)

- amb oració de relatiu substantivada:

Confiaré [**en**] [el Ø qui sembli assenyat] → [**Hi**] confiaré.
P SN SP (CP) SP: Pr Clít (CP)

- el **SP** format per una preposició (P) i una oració subordinada substantiva (GO):
 - P + GO; GO => O (V en infinitiu): **canvi de preposició**⁵

S'encaterina [**a**] [seguir-me] → S'encaterina [**en**] [això] / S' [**hi**] encaterina.
P: en O GO SP (CP) P: en SN SP (CP) SP: Pr Clít (CP)

- P (el·líptica) + GO; GO => ConjS + O; ConjS => **que**: **pèrdua de preposició regida**⁶

S'oblida [**Ø**] [que] [és avui] → S'oblida [**d'**] [això] / Se [**n'**] oblida.
P: de ConjS O GO SP (CP) P: de SN SP (CP) SP: Pr Clít (CP)

Nota 5.

Les preposicions àtones regides davant una oració d'**infinitiu**

La preposició regida **de** es manté:

Sovint parla [**de**] [venir aviat] → Sovint parla [**d'**] [això] / Sovint [**en**] parla.
P: de O GO SP (CP) P: de SN SP (CP) SP: Pr Clít (CP)

En canvi, les preposicions **a**, **en** i **amb** es redueixen o canvien a **a** o **de** (**canvi de preposició**):

- preposició regida **a** (realitzada **a** o **de**):

Renuncien [**a**] [exclamar-se] → Renuncien [**a**] [això] / [**Hi**] renuncien.
P: a O GO SP (CP) P: a SN SP (CP) SP: Pr Clít (CP)

M'acostumo [**de**] [sentir-lo] → M'acostumo [**a**] [això] / M' [**hi**] acostumo.
P: a O GO SP (CP) P: a SN SP (CP) SP: Pr Clít (CP)

- preposició regida **en** (realitzada **a** o **de**):

Consisteix [**a**] [ordenar-ho] → Consisteix [**en**] [això] / [**Hi**] consisteix.
P: en O GO SP (CP) P: en SN SP (CP) SP: Pr Clít (CP)

Pensa [**de**] [coure la carn] → Pensa [**en**] [això] / [**Hi**] pensa.
P: en O GO SP (CP) P: en SN SP (CP) SP: Pr Clít (CP)

- preposició regida **amb** (realitzada **a** o **de**):

Em conformo [**a**] [seguir-vos] → Em conformo [**amb**] [això] / M' [**hi**] conformo.
P: amb O GO SP (CP) P: amb SN SP (CP) SP: Pr Clít (CP)

Compto [**de**] [guanyar-te] → Compto [**amb**] [això] / [**Hi**] compto.
P: amb O GO SP (CP) P: amb SN SP (CP) SP: Pr Clít (CP)

Nota 6:

Les preposicions àtones regides davant la conjunció *que*

Les preposicions *de*, *a*, *en* i *amb* queden el·líptiques ($\emptyset$) davant de la conjunció *que* (**caiguda o elisió de preposició**):

Em recordo [[$\emptyset$][*que*][*vénen avui*]] → *Em recordo* [[*d'*][*això*]] / *Me* [*'n*] *recordo*.
P: de ConjS O GO SP (CP) P: de SN SP (CP) SP: Pr Clit (CP)

Accedim [[$\emptyset$][*que*][*faltis demà*]] → *Accedim* [[*a*][*això*]] / [*Hi*] *accedim*.
P: a ConjS O GO SP (CP) P: a SN SP (CP) SP: Pr Clit (CP)

S'entesta [[$\emptyset$][*que*][*la vol ara mateix*]] → *S'entesta* [[*en*][*això*]] / *S'* [*hi*] *entesta*.
P: en ConjS O GO SP (CP) P: en SN SP (CP) SP: Pr Clit (CP)

Compto [[$\emptyset$][*que*][*els trobaràs*]] → *Compto* [[*amb*][*això*]] / [*Hi*] *compto*.
P: amb ConjS O GO SP (CP) P: amb SN SP (CP) SP: Pr Clit (CP)

A voltes, es pot recuperar la preposició intercalant-hi un element nominal “buit” com *el fet de*:

Ja em recordava bé [[$\emptyset$][*que*][*venien avui*]] →
P: de ConjS O GO SP (CP)

Ja em recordava [[*del fet* $\emptyset$][*que*][*venien avui*]].
P: de ConjS O GO SP (CP)

Jo no m'acostumo [[$\emptyset$][*que*][*nevi tan sovint a l'hivern*]] →
P: a ConjS O GO SP (CP)

Jo no m'acostumo [[*a això* $\emptyset$][*que*][*nevi tan sovint a l'hivern*]].
P: a ConjS O GO SP (CP)

També en les interrogatives indirectes davant *si*, *quan* i *com* sol perdre's la preposició regida:

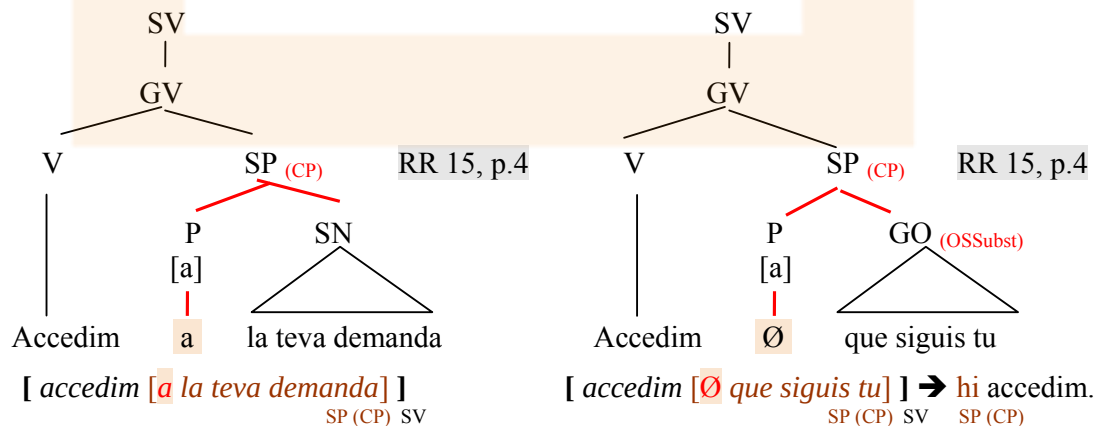
Tractem [[$\emptyset$][*si*][*l'Oriol és culpable o no*]] → [*En*] *tractem*.
P: de ConjS O GO SP (CP) SP: Pr Clit (CP)

Però no es perd la preposició si tematitzem el subjecte, si el traiem del GO i el traslladem entre la preposició i el seu GO:

Tractem [[*de*][*si*][*l'Oriol*][*és culpable*]] → tematització →
P: de ConjS SN SV O GO SP (CP)

Tractem [[*de*][*l'Oriol*]_i][*si*][$\emptyset$]_i][*és culpable*]] → [*En*] *tractem*.
P: de TEMA ConjS SN SV O GO SP (CP) SP: Pr Clit (CP)

Vegem l'anàlisi dels sintagmes verbals: *Accedim a la teva demanda* i *Accedim que siguis tu*.

Exercicis sobre subjecte (Subj), vocatiu (Voc) i complements directe (CD) i preposicional (CP)

1.- Fes el exercicis del 3 al 6 de la pàgina 117 del llibre de text.

2.- Indica la funció sintàctica dels elements marcats:

01) *Aquí hi havia cinc persones: les has fetes fora, oi, Marta?*

02) *T'has oblidat del Joan? Et recordes que avui és el seu aniversari?*

03) *Ens agrada que siguis constant, però no cal que t'entestis a demostrar-ho així.*

04) *No ens havíem adonat que havíem perdut el ganivet.*

05) *L'armari fa dos metres i la taula, només seixanta centímetres.*

06) *Jo penso que no vindrà a arreglar-ho avui, però tu encara confies que ho farà.*

07) *Joan, t'interessaria que vingues més d'hora?*

3.- Completa les oracions amb el pronom feble adient. Indica'n la funció sintàctica i l'antecedent:

01) *Em preguntes pel Joan, però no l'he vist en tot el dia.* (lo: CD; antecedent: *el Joan*).

02) *A les 9 surto de casa i a les 6 ____ torno.* ____ : ____ ; antecedent:

03) *Suara pujaves a la masia i ara ja ____ tornes?* ____ : ____ ; antecedent:

04) *He comprat préssecs: agafa ____ un parell.* ____ : ____ ; antecedent:

05) *Era a classe, però se ____ ha absentat sense permís.* ____ : ____ ; antecedent:

06) *M'agradaria d'explicar-ho, però me ____ abstinc.* ____ : ____ ; antecedent:

07) *Diu que té grans propietats, però ____ dubto.* ____ : ____ ; antecedent:

08) *Ha caigut un coixí a terra, però nots' ____ has fixat.* ____ : ____ ; antecedent:

09) *Fem negocis amb el Japó: sempre ____ comerciem.* ____ : ____ ; antecedent:

10) *V viu a Reus i sembla que s' ____ ha aclimatat bé.* ____ : ____ ; antecedent:

11) *No sé si tinc prou diners: ara mateix ____ comptaré.* ____ : ____ ; antecedent:

12) *N'ha suspès tres. Havient estudiat poc, ____ comptava.* ____ : ____ ; antecedent:

4.- Indica la funció sintàctica del sintagma o oració i escriu la preposició que hi manca (si és el cas):

01) *M'agradaria ____ endreçar els plats; no vull que s'amunteguin ____ la cuina.*

02) *Des ____ que neva tant, ens arrisquem ____ cedeixi el teulat.*

03) *Ja hem assabentat ____ en Joan ____ que arribem amb el tren de les nou.*

04) *Hi estic d'acord: m'avinc ____ totes les condicions.*

05) *Ens complaem ____ la teva visita. Ens alegrem ____ que vinguis uns dies.*

06) *Estem interessats ____ comprar-ne. Joan, pensa ____ passar pel basar abans ____ que s'acabi.*

07) *M'he oblidat ____ que havia d'anar a dir-li que comptàvem ____ el seu suport.*

08) *Personalment compto ____ poder ajudar-vos. Estic entestat ____ fer-ho.*

09) *Jo compto ____ que us ajudaré eficaçment: tinc interès ____ que us surti bé.*

10) *Ja m'he acostumat ____ que tornis un xic tard. Abans se'm feia dur ____ esperar-te tant.*

5.- Analitza sintàcticament els blocs oracionals. Per retolar els nusos de d'arbre utilitza només les categories lèxiques GO, O, ConjC, ConjS, SN, SV, SP, V i P.

01) *Dius que l'Iu s'entesta que vagi a Reus i el visiti?*

02) *M'agradaria que en Pere s'hagués oblidat que havia promès de tornar-li els llibres demà.*

03) *Pensa a preguntar a la Marta si s'ha adonat que falten cent euros.*

Complement indirecte (CI)

El **complement indirecte** és un sintagma preposicional (SP => **a** + SN [+animat]) exigit com a complement pel verb amb un SN generalment referit a persones o éssers animats:

Regala un ram de roses [**a l'Anna**] → [**li**] regala un ram de roses.
SP (CI) SP: Pr Clit (CI)

Compro les roses [**a les floristes**] → [**els**] compro les roses.
SP (CI) SP: Pr Clit (CI)

Pronominalització. Substitucions pronominals del complement indirecte determinat de 3ª persona.

- El singular masculí o femení per **li** o la seva variant **hi**⁷:

Ofereix [els diners] [**a l'Eva**] → [**li**] ofereix [els diners] → [els] [**hi**] ofereix.
SN (CD) SP (CI) SP: Pron (CI) SN SN (CD) SP (CI)

- El plural masculí o femení per **els** (col·loquialment **els hi**):

Paga bé [la feina] [**als vaquers**] → [**els**] paga bé [la feina] → [**els**] [**la**] paga bé.
SN SP (CI) SP: Pron (CI) SN SP (CI) SN (CD)

Nota 7.

Els pronoms febles o clítics que indiquen complement indirecte

El pronom de tercera persona **li** és propi i exclusiu del complement indirecte:

Duc [rovellons] [**a l'Eva**] → [**li**] duc [rovellons].
SN (CD) SP (CD) SP: Pron (CI) SN

en canvi, **els** pot fer de complement indirecte o de directe:

[Les ensaïmades] agraden [**als amics**] → [**els**] agraden.
SN (Subj) SP (CI) SP: Pron (CI)

Duu [**els rovellons**] [**als venedors**] → [**els**] [**els**] duu.
SN (CD) SP (CI) SP (CI) SN (CD)

També poden fer de CI o CD els pronoms clítics **em**, **ens**, **et**, **us** i **se**.

[**Et**] porto [les maletes de l'Anna]? → [**Te**] [les] porto?
SN: Pron (CI) SN (CD) SP (CI) SN (CD)

[**Et**] porto a casa?
SN: Pron (CD)

Formes secundàries dels pronoms febles o clítics (vegeu *Elecció de la forma...* p. 3-4):

- li** → **hi** / amb **el**, **la**, **els**, **les** (CD); però no amb **en** o **ho**:

Oferim [**els beneficis**] [**a la Laia**] → [**els**] [**hi**] oferim.
els SN(CD) **li** → **hi** SP (CI) SN(CD) SP: Pron (CI)

Deixen [**les botes**] [**a l'Enriqueta**] → [**les**] [**hi**] deixen.
les SN(CD) **li** → **hi** SP (CI) SN(CD) SP: Pron (CI)

Oferim [**beneficis**] [**a la Laia**] → [**li**] [**n'**] oferim.
en SN(CD) **li** SP (CI) SP: (CI) SN (CD)

- li** / **els** → **hi** / amb **se**, **te**, **vos**, **me**, **nos** (CD):

[**S'**] ofereixen [**als veïns**] → [**s'**] [**hi**] ofereixen.
SN (CD) **els** → **hi** SP (CI) SP(CI) SP: Pron (CI)

Valor semàntic. Vegem alguns papers temàtics del complement indirecte, segons el verb:

- destinació:

Duia clavells [*a la Clara*] → [*li*] *duia clavells* → [*li*] [*'n*] *duia*.
SP (CI) SP: Pr Clít (CI)

- origen:

Compra lliris [*a les floristes*] → [*els*] *compra lliris* → [*els*] [*en*] *compra*.
SP (CI) SP: Pr Clít (CI)

- experimentador:

[*Les flors*] *agraden* [*a la Núria*] → [*Les flors*] [*li*] *agraden* → [Ø] [*li*] *agraden*.
SN (Subj) SP (CI) SN (Subj) SP: Pr Clít (CI)

Morfologia. Poden fer de complement indirecte els sintagmes preposicionals següents:

- *a* + SN:

Telefones [*a l'Estefania*] → [*li*] *telefones*.
SP (CI) SP: Pr Clít (CI)

No en dóna [*a ningú*]
SP (CI)

- *a* + O de relatiu substantivada:

Fes [*favors*] [*als*] [Ø] [*qui te'ls agrairan*] → *fes*-[*los*]-[*en*].
SN GO: OSRel SP (CI) SP (CI) SN (CD)

- *a* + SN, pronoms personals sintètics àtons (*se*, *te*, *vos*, *me*, *nos*, *li*, *los*):

Reparteix xiclets [*a nosaltres*] → [*ens*] *reparteix xiclets* → [*ens*] [*en*] *reparteix*.
SP (CI) SP: Pr Clít (CI)

Complement circumstancial de destinació (CCDest)

El **complement circumstancial de destinació** és un sintagma preposicional (SP => *per a* + SN) no exigit pel verb (= CC):

He dut xiclets [*per a tots vosaltres*] → *n'he duts* [*per a tots* Ø].
SP (CCDest) SP (CCDest)

Pronominalització. Possible substitució pronominal de CC de destinació de 3ª persona determinat.

- Podem substituir el CC de destinació amb els clítics de complement indirecte *li* o *els*, si no hi ha complement indirecte a l'oració:

Encarrega panells [*per a la Núria*] → *encarrega*-[*li*] *panells*.
SP (CCDest) SP: Pr Clít (CCDest)

- En canvi, si hi ha un CI, el CC de destinació no pot pronominalitzar:

Encarrega [*panells*] [*al pastisser*] [*per a la Núria*] → *encarrega*-[*li*] [*'n*] [*per a ella*].
→ en SN → li SP (CI) SP (CCDest) SP (CI) SP (CCDest)

Encarrega [*m*] [*panells*] [*per a la Núria*] → *encarrega*-[*me*] [*'n*] [*per a ella*].
SP (CI) → en SN SP (CCDest) SP (CI) SP (CCDest)

Valor semàntic. Vegem el paper temàtic del complement preposicional:

- destinació:

No tinc regals [*per a ningú*] → *no en tinc* [Ø].
SP (CCDest) SP (CCDest)

Morfologia. Poden fer de CC de destinació els sintagmes preposicionals següents:

- **per a** + SN (N o Pron):

No queda aigua ni [**per als** amics] ni [**per a** ningú].
SP (CCDest) SP (CCDest)

- **per a** + O de relatiu substantivada:

Hi ha [berenar] [**per a** [Ø] [qui en vulgui]].
SN GO: OSRel SP (CCDest)

- **per a** + SN (*per a ell / ells*) en forma de pronom sintètic àton (*li, los*), ocasionalment:

Encarrega panells [**per a** la Núria] → encarrega-**[li]** panells.
SP (CCDest) SP: Pr Clít (CCDest)

Complement agent (CAg)

El **complement agent** és un SP, propi de la veu passiva, format per la preposició **per** i un SN, no exigit pel verb malgrat correspondre al subjecte en l'oració activa:

Oració passiva:

[El local] fou escorcollat [**per** la policia]
SN(Subj) SP (CAg)

Oració activa:

[La policia] escorcollà [el local].
SN (Subj) SN (CD)

Amb certs verbs el complement agent pot admetre la preposició **de**:

Oració passiva:

[En Jaume] és apreciat [**de** tots vosaltres]: ve, doncs, una persona apreciada [**de** tots]
SN(Subj) VPassiu SP (CAg) PP SP (CAg)

Pronominalització. El complement agent no se substitueix per cap pronom clític. En una oració passiva, si és conegut, si es pretén amagar o es vol ometre, no cal explicitar-lo:

[El local] fou escorcollat [Ø]
SN(Subj) SP (CAg)

Valor semàntic. Vegem el paper temàtic del complement agent (CAg):

- agent:

[La biga] era serrada [**pels** llenyataires]
SN(Subj) SP (CAg)

- experimentador:

[L'assignatura] era temuda [**per** tota la classe]
SN(Subj) SP (CAg)

Exercicis sobre complements, especialment, CI, CCDest i CAg

1.- Indica la funció sintàctica dels elements marcats:

- 01) Et deixo uns mitjons nous per a la Núria: te'n deixo uns de nous per si es mulla.
- 02) Els deia que l'Ester era una persona molt apreciada per tots.
- 03) Porta'm la pilota per a l'Anna, que ja la hi donaré jo.
- 04) Admiren unes estàtues esculpides d'en Frederic Marès.
- 05) M'ha telefonat demanant més pastissos elaborats pel Raül.
- 06) A qui vas saludar que et va donar records per a tots?

2.- La combinació de pronoms castellana “se lo” pot equivaldre a *se'l, l'hi, els el, s'ho, li ho i els ho*, segons els casos. Tradueix, doncs, fidelment les oracions següents:

- 01) Llegó un extraño e Inés se lo miraba con inquietud. [“se” reflexiu; “lo” CD masculí]
- 02) Diego cerró la ventana sin pensárselo dos veces. [“se” reflexiu; “lo” CD neutre]
- 03) Bernardo le contó el secreto: se lo dijo. [“se” (‘le’) CI; “lo” CD masculí]
- 04) Catalina les reveló el secreto: se lo dijo. [“se” (‘les’) CI; “lo” CD masculí]
- 05) Arnaldo le prometió que iría: se lo dijo. [“se” (‘le’) CI; “lo” CD neutre]
- 06) Federico les anunció que iría: se lo dijo. [“se” (‘les’) CI; “lo” CD neutre]

3.- Completa les oracions amb els pronoms adients i indica la funció sintàctica que fa cada un:

- 01) Dóna diners a l'Ester. Va, dóna _____ .
- 02) Dóna l'aigua a l'Ester. Va, dóna _____ .
- 03) Dóna el jersei a l'Ester. Va, dóna _____ .
- 04) Dóna diners a l'Ester i a l'Anna. Dóna _____ .
- 05) Dóna els jerséis a l'Ester i a l'Anna. Dóna _____ .
- 06) Dóna aigua a l'Ester i a l'Anna. Dóna _____ .

4.- Completa les preguntes, atenent a les respostes:

- 01) Deixaràs a? La hi deixaré. (CD+CI)
- 02) Deixaràs a? L'hi deixaré. (CD+CI)
- 03) Deixaràs a? N'hi deixaré. (CD+CP)
- 04) Deixaràs a? Els la deixaré. (CD+CI)
- 05) Deixaràs a? Els els deixaré. (CD+CI)
- 06) Deixaràs a? Els ho deixaré. (CD+CI)
- 07) Deixaràs a? Els hi deixaré. (CD+CP)

5.- Indica la funció dels sintagmes precedits per “_____”. Després, posa-hi les preposicions adients; però, quan no n'hagi de dur cap, escriu-hi Ø (conjunt buit):

- 01) He sentit (1)_____ la Laura(1): telefonava (2)_____ la Irene. (2) 1: 2:
- 02) T'has oblidat (1)_____ que has de dur la bossa (2)_____ la Laura(1) (2). 1: 2:
- 03) S'entesta (1)_____ convocar personalment (2)_____ totes les delegades(1) (2). 1: 2:
- 04) Està interessat (1)_____ trobar avui mateix (2)_____ la seva cosina(1) (2). 1: 2:
- 05) He vist (1)_____ l'Eva(1). Diu que fa obres (2)_____ la millora de la teulada(2). 1: 2:
- 06) Comunica (1)_____ l'Esteve(1) que hem estat descoberts (2)_____ l'August(2). 1: 2:

Complement del nom (CN)

El **complement del nom** és un sintagma (SP, SA...), generalment no exigit, o una clàusula (GO) que complementa un nom:

Duc [l'ordinador] [Prinston] [nou] [de l'Albert] [que s'ha espatllat]
SN N(CN) SA(CN) SP (CN) GOREl (CN)

Certs noms reclamen un complement. El complement dels noms derivats de verbs transitius pot prendre un valor equivalent al subjecte o al complement directe del verb del qual prové; valor:

- d'agent:

l'operació [de l'Alba] ≈ [l'Alba] opera // l'entrevista [de l'Eva] ≈ [l'Eva] entrevista...
SP (CN) SN (Subjecte) SP (CN) SN (Subjecte)

l'entrevista [de l'Eva] al jurat ≈ [l'Eva] entrevista el jurat.
SP (CN) SN (Subjecte)

- de pacient:

l'operació [de l'Alba] ≈ operen [l'Alba] // l'entrevista [de l'Eva] ≈ entrevisten [l'Eva]
SP (CN) SN (CD) SP (CN) SN (CD)

l'entrevista del jurat [a l'Eva] ≈ el jurat entrevista [l'Eva]
SP (CN) SN (CD)

Usos. El complement del nom té un dels usos o valors gramaticals següents:

- determinant:

la taula [nova] [del menjador] (aclareix a “quina taula” ens referim)
SA (CN) SP (CN)

- valoratiu:

un [pobre] home, una solució [raonable] (comporta un judici de valor)
SA (CN) SA (CN)

- epitètic:

la [fosca] nit, la [freda] neu (explicita una propietat inherent, que sempre té)
SA (CN) SA (CN)

- explicatiu:

ta germana, [l'Ester]; l'Ester, [molt amable] (aporta un aclariment entre pauses o comes)
SN (CN) SA (CN)

Pronominalització. Substitueixen el CN els pronoms clítics *en* (per a coses) i *li / els, em / ens, et / us, es* (referit a persones posseïdores) complementant un nom que fa de:

- nucli del CD:

La pregunta és difícil, jo [en] sé [la resposta] (en = 'de la pregunta')
SP (CN) SN (CD)

L'Ester es va badar la cella i, encara, se [li] veu [el trenc] (li = 'seu, d'ella')
SP (CN) SN (CD)

- nucli de l'atribut:

Jo posaria el gerro al menjador, però no [en] sóc [l'amo] (en = 'del gerro')
SP (CN) SN (Atr)

La Roser està trasbalsada, perquè en Joan, el mort, [li] era [oncle] (li = 'seu, d'ella')
SP (CN) SN (Atr)

- nucli del subjecte de certs verbs:

Hi havia una gran amistat: aquí [n'] apareixen [les proves] (en = 'd'aquesta amistat').
SP (CN) SN (Subj)

Valor semàntic. Vegem els papers temàtics més habituals del complement del nom:

- agent:
Frenen **la invasió** [**del dòlar**] → [**en**] frenen **la invasió** ('[el dòlar] ens envaeix')
SP (CN) SP (CN) SN (Subj)
- pacient:
Fa **la visita** [**dels malalts**] → [**els**] fa **la visita** ('X visita [els malalts]')
SP (CN) SP (CN) SN (CD)
- matèria:
Desitja **un ganivet** [**d'acer inoxidable**] → [**en**] desitja **un ganivet** (en = 'd'acer')
SP (CN) SP (CN)
- origen:
Duia **unes peres**, [**de Lleida**], [**boníssimes**] → [**en**] duia **unes peres** [**boníssimes**].
SP (CN) SA (CN) SP (CN) SA (CN)
- propietat:
Veiem **les mitges** [**de l'Aina**] → [**li**] veiem **les mitges** (li = 'd'ella, seves')
SP (CN) SP (CN)
- altres:
Admira **un quadre** [**de Dalí**] → [**n'**] admira **un quadre**.
SP (CN) SP (CN)

Morfologia. Poden fer de complement del nom els sintagmes preposicionals següents:

- el SP (preposicions: de, amb, sense, per a, envers...):
- P + SN (nom, pronom, oració de relatiu substantivada):
Parla de **la proximitat** [**a l perill**] i de **la por** [**de [tots nosaltres]**]
SN SP (CN) SN SP (CN)
Defensa **la solidaritat** [**envers [els Ø]**] [**qui han estat ferits per l'atac**]
GO: OSRel SP (CN)
- P + GO (GO: oració d'infinitiu):
Duien **l'aparell** [**d' [anellar ocells]**] → [**en**] duien **l'aparell**.
GO: OSSubst SP (CN) SP (CN)
- P + SA_v:
Et presento **el teu company** [**per a [avui]**], **el meu amic** [**de [sempre]**]
SA_v SP (CN) SA_v SP (CN)
- el SN:
Ell, [**el meu veí**], ja ho sabia; però **en Joan**, [**el meu germà**], no.
SN (CN) SN (CN)
- el N:
El riu [**Ter**] va a **la mar** [**Mediterrània**]. Sovint duu aigües de **color** [**plom**].
N (CN) N (CN) N (CN)
- el SA:
Jo, [**ben llest**], caço un [**petit**] **insecte** [**molest**].
SA (CN) SA (CN) SA (CN)
- l'OS de relatiu (vegeu Elecció de la forma dels pronoms..., p. 1 i 2):
- determinativa:
És l'home [**que repartia diaris al carrer**] [**on vivies abans**]
GO: OSRel (CN) GO: OSRel (CN)
- explicativa (entre dues pauses):
El marxant de CDs, [**que venia il·legalment**], es va amagar dels municipals.
GO: OSRel (CN)

Exercicis sobre els complements del nom (CN)

1.- Indica la categoria morfològica dels complements del nom (SA, SP, SN, N, OS) i el seu ús (determinant, valoratiu, epítetic o explicatiu):

- 01) *Amics caríssims us contaré la història excepcional de la Neus, una dona de Valls.*
- 02) *Cal aturar l'abocament de residus tòxics al riu Llobregat.*
- 03) *Demà debatrem la proposta de llei presentada per iniciativa popular l'any passat.*
- 04) *L'Empordà, que vol turisme de qualitat, engega una altra cara campanya publicitària.*
- 05) *Les incansables formigues d'aquest cau han aplegat grans reserves de menjar.*
- 06) *Al cap d'una hora notàvem els efectes del treball irracional imposat pels carcellers.*

2.- Completa les oracions amb els pronoms clítics adients:

- 01) *Escriu els pronoms que hi manquen i indica ___ el significat entre parèntesis.*
- 02) *Ella no se n'ha adonat, però se ___ veuen dues taques al jersei.*
- 03) *Vaig fer un bon examen i ja ___ suposo la nota.*
- 04) *Ha arribat el Bernat, però jo no ___ tenia coneixement.*
- 05) *El Joan aconsellarà els alumnes de 4t A, perquè ell ___ és el tutor.*
- 06) *El culpable de tot deu ser ell: ja ___ han sortit els primers indicis.*

3.- Subratlla l'antecedent dels pronoms, si és explícit, i indica'n el significat:

- 01) *Subratlla els mots que no entens i cerca'n el significat.* ()
- 02) *S'ha enrabiat amb la Marta i li ha amagat la cartera.* ()
- 03) *Avui ens daran la prova de mates i no en vull saber la nota.* ()
- 04) *Ha tornat en Pau, però tu sense tenir-ne notícia.* ()
- 05) *Nosaltres ens hem rentat bé, però vol examinar-nos les mans.* ()
- 06) *L'acusen d'un robatori, però no n'han aparegut gaires indicis.* ()

4.- Subratlla els complements de nom i indica'n el valor semàntic (agent, pacient, matèria, origen, propietat...):

- 01) *Han desaparegut tots els llibres de la Roser.* ()
- 02) *Venia préssecs de Girona: eren boníssims.* ()
- 03) *Estem molt interessats en la seva descoberta de platí* ()
- 04) *Els estudis del Dr. Andreu Pi revolucionen la medicina.* ()
- 05) *Més aviat ens caldria una cassola de terrissa.* ()
- 06) *Les pèrdues de l'Eduard són milionàries.* ()
- 07) *L'empresonament d'un innocent és un disbarat.* ()

5.- Esbossa l'anàlisi de les oracions següents (**OS** → NEXE O; **NEXE** → ConjS o Ø, **O** → SN SV, **SP** → P SN o OS; **SV**: CL V SN SP). Fixa't, però, especialment en SN i GN (Vegeu a *Regles categorials, d'assignació i d'inserció lèxica* les RR 21 i 22):

- 01) *M'alegra que t'encarreguis que l'Eva, ben preparada en informàtica, obtingui la plaça.*
- 02) *Constato la seva por envers la contaminació amb productes químics de les aigües del riu Anoia al seu pas per Sant Sadurní.*

Complement de l'adjectiu (CA)

El **complement d'adjectiu** és el sintagma (SP, SAV, N) que complementa un adjectiu; pot ser exigit o no.

Morfologia. Vegem els sintagmes que poden fer de complement d'adjectiu.

Complement exigit per l'adjectiu (SP):

- P + SN:
És **amable** [**amb tothom**].
SP (CA)
Treballa a la sala **contigua** [**al despatx del director**].
SP (CA)
Està **molt content** [**de l'ajuda rebuda**].
SP (CA)
- P + SAV:
És un indret **proper** [**a allà [on havia viscut l'Anna]**].
GO: OSRel (CAv) SP (CA)
- P + GO (GO: oració d'infinitiu):
Resulta **difícil** [**de [saber-ho del cert]**].
GO: OSSubst SP (CA)
És una xiqueta **apta** [**per a [estudiar matemàtiques]**].
GO: OSSubst SP (CA)

Complements no exigits per l'adjectiu:

- SP:
Ep! Que no sóc **tort** [**de cames**] ni **curt** [**de gambals**].
SP (CA) SP (CA)
- SAV:
Em sembla [**difícilment**] **creïble**, però és [**fàcilment**] **comprovable**.
SAv (CA) SP (CA)
- N:
Els preferiria de color **verd** [**maragda**].
N (CA)

Complement de l'adverbi (CAv)

El **complement de l'adverbi** és una unitat sintàctica, no exigida, que complementa un adverbi.

Morfologia. Poden fer de complement de l'adverbi:

- el SP:
No es comporta **correctament** [**amb tu**]: deu estar **malament** [**del terrat**].
SP (CAv) SP (CAv)
- l'O. relatiu:
Avui, [**que fa sol**], **el veus des d'aquí**, [**que hi ha bona vista**].
GO (CAv) GO (CAv)

Complement de la preposició (CPrep)

El **complement de la** preposició és una unitat sintàctica, sovint exigida, que complementa una preposició:

No ens oblidem mai **[[de] [la política]]** **[[a] [l nostre club]]**
P SN(CPrep) SP(CP) P SN(CPrep) SP (CCLI)

Morfologia. Poden fer de complement de preposició⁸:

- un SN o SAV:

Al diari **[[d'] [avui mateix]]** hi ha acudits **[[contra] [el president]]**
P SAV(CPrep) SP (CN) P SN(CPrep) SP (CN)

- un altre SP (SP: P + SN o P + SAV):

[[Des] [d'ahir]] **eren** **[[prop] [de Vic]]**, **[[davant] [d'una masia vella]]**
P SP (CPrep) SP (CN) P SP(CPrep) SP (CN) P SP(CPrep) SP (CN)

- un altre SP (SP: P + GO; essent GO: que + O o bé O d'infinitiu):

Ocorrerà **[[abans] [Ø que hi arribi ell]]** i **[[després] [d'anar-hi jo]]**
P *de*→Ø SP(CPrep) SP (CN) P SP(CPrep) SP (CN)

Nota 8.

Les preposicions catalanes i els seus complements: tipus i estructura sintàctica

Tipus de preposició:

- o **Simplex:** *a, amb, de, en, per* (àtones) / *contra, des, devers, durant, entre, envers, fins, malgrat, mitjançant, segons, sense, sobre, sota* (tòniques).
- o **Compostes:** *per a, des de, fins a, cap a*;
- o **Locucions prepositives:** *a causa de, a fi de, a desgrat de, a tall de, a còpia de; d'ençà de, en lloc de, en virtut de; per mitjà de, per amor de, per tal de; arran de, enfront de, respecte a, quant a, tret de...*

A més, considerem preposició mots com *davant (de), darrere (de), damunt (de), davall (de), dins (de), abans (de), després (de), prop (de), lluny (de)*..., que admeten

- o usos amb complement:

[[Abans] [del partit]], l'he vista **[[darrere] [de la porta]]** i no **[[davant] [de la cuina]]**
P SP(CPrep) SP (CCT) P SP(CPrep) SP (CCLI) P SP(CPrep) SP (CCLI)

- o usos sense complement (explícit):

[[Abans] [Ø Ø]], l'he vista **[[darrere] [Ø Ø]]** i no pas **[[davant] [Ø Ø]]**
P SP(CPrep) SP (CCT) P SP(CPrep) SP (CCLI) P SP(CPrep) SP (CCLI)

Estructura de les preposicions compostes

Estudiant el SV d'una oració com *Ocorregué després d'anar-hi jo*, podem plantejar diversos esbossos d'aproximació, segons el grau d'aprofundiment que pretenguem (RR 19 i 20, p.5):

- o aïllar el SP, complement circumstancial:

Ocorregué **[[després d'anar-hi jo]]**.
SP (CCT)

- o identificar la preposició semànticament més plena i el seu complement:

Ocorregué **[[després] [d'anar-hi jo]]**
P SP (CPrep) SP (CCT)

- o fer veure l'estructura del segon SP (fent de complement de la primera preposició):

Ocorregué **[[després] [[d'] [anar-hi jo]]]**
P P GO SP SP
(CPrep) (CPrep) (CCT)

Exercicis sobre els complements diversos (CN, CA, CAv, CPrep))

1.- Indica la categoria morfològica i la funció sintàctica dels complements subratllats:

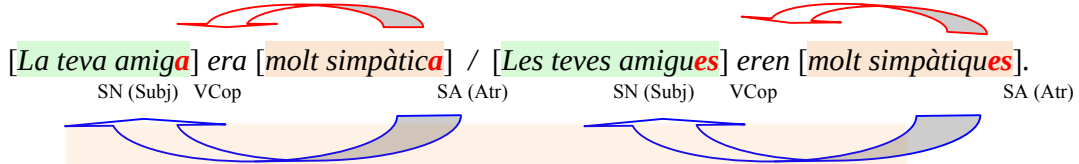
- 01) *El meu amic de Vic, demà que vindrà, dormirà a l'habitació contigua a la meua.*
- 02) *No s'ha amagat darrere de la porta, sinó dins d'un armari. Sí, dins d'un armari!*
- 03) *Es mostra respectuós amb l'elecció, tot i que no li agrada el blau cel.*
- 04) *Allà, que no tindreu ajudes, l'Eulàlia us serà útil per a atendre els clients.*
- 05) *A causa de les obres, la calçada principal encara no està oberta a la circulació.*
- 06) *Les explicacions del venedor són clarament insuficients per instal·lar l'ordinador.*

2.- Analitza en arbre els sintagmes preposicionals següents atenent als graus d'aprofundiment suggerits:

- 01) *Anirem des de Roses a Llançà.*
- 02) *Ester pujarà fins al cim, en comptes de l'Anna.*
- 03) *Entre a dins de casa. No us quedeu a fora.*

Atribut (Atr)

L'**atribut** és una unitat sintàctica exigida per un verb copulatiu (*ser, estar, semblar, esdevenir*) que alhora és complement del subjecte (amb el qual concorda); és, doncs, un complement doble (del subjecte i del verb):

Pronominalització. Substitucions possibles de l'atribut ja conegut mitjançant els pronoms àtons *ho* (el més freqüent); *el, la, els, les*; o *en*:

- El SA pronominalitza *ho* i, en alguns casos, *en*:

- El SA sempre pot pronominalitzar *ho*:

L'Agnès està [esgrogueïda]? → L'Agnès [*ho*] està.
VCop SA (Atr) Pron (Atr)

En Jaume sembla [una mica prim]? → En Jaume [*ho*] sembla.
VCop SA (Atr) Pron (Atr)

Trobar-te sempre és [agradable]? → Trobar-te sempre [*ho*] és.
VCop SA (Atr) Pron (Atr)

- El SA també pot pronominalitzar *en*, si duu un antecedent tematitzat o si manté l'intensificador de l'adjectiu:

[D'alt], sí que [*ho*] és l'Ernest.

[D'alt], sí que [*n'*] és l'Ernest.
SP (Tema) Pron (Atr)

El vidre és [molt dur], però no sembla [tant dur] →
VCop SA (Atr) VCop SA: Pron (Atr)

→ El vidre [*ho*] és molt, però no [*ho*] sembla tant.

→ El vidre [*n'*] és molt, però no [*en*] sembla tant.
Pron (Atr) Int Pron (Atr) Int

- El SP se substitueix per *ho*:

La Roser era [de Vic]? → La Roser [*ho*] era.
VCop SP (Atr) Pron (Atr)

L'anell sembla [d'or i pedres]? → L'anell [*ho*] sembla.
VCop SP (Atr) SA: Pron (Atr)

- El SN indeterminat pronominalitza *ho*; però, si és un SN determinat, especialment en la llengua culta, se substitueix per *el, la, els, o les*:

L'Eva és [pintora], però l'Enric no és [pintor] → Ella [*ho*] és, però ell no [*ho*] és.
VCop SN (Atr) VCop SN (Atr) Pron (Atr) Pron (Atr)

Aquells bolets semblen [rovellons]. → Aquells bolets [*ho*] semblen.
VCop SN (Atr) Pron (Atr) VCop

Aquestes solucions són [les millors Ø_N]? → Aquestes solucions [*les*] són.
VCop SN (Atr) Pron (Atr)

[Un dia adequat], sí que [*ho*] era; però [l' hora adient], no [*l'*] era pas.
SN (Tema) Pron (Atr) SN (Tema) Pron (Atr)

- El nucli d'un SN indeterminat amb quantificadors se substitueix per en:

Cerco [dos **enginyers**] i en Pau [n'] és un de molt bo.
SN (CD) Pron (Atr)

- L'oració subordinada substantiva pronominalitza **ho**:

[Remar contra corrent] era [perdre el temps]. → [Remar contra corrent] [ho] era.
GO: OSSubst (Subj) VCop GO: OSSubst (Atr) Pron (Atr)

Morfologia. Poden fer d'atribut:

- el SN:

- un SN amb nucli N:

L'Enric serà [veí teu] → Ø [ho] serà.
SN (Subj) VCop N SN (Atr) SN (Subj) Pron (Atr)

- un pronom:

Així, doncs, jo no sóc [ningú].
VCop SN:Pron (Atr)

- una oració de relatiu substantivada:

L'Anna és [la Ø [qui dirigirà l'expedició]] → Ella [l'] és.
SN (Subj) VCop OSRel SN (Atr) Pron (Atr)

- el SA:

Les tovalles encara són [ben molles] → Ø encara [ho] són.
SN (Subj) VCop SA (Atr) SN (Subj) Pron (Atr)

- el SP:

Els anells semblen [d'or de 18 quirats] → Els anells [ho] semblen.
SN (Subj) VCop SP (Atr) SN (Subj) Pron (Atr)

- l'oració subordinada substantiva (GO):

- oració substantiva precedida de la conjunció **que** o **si**:

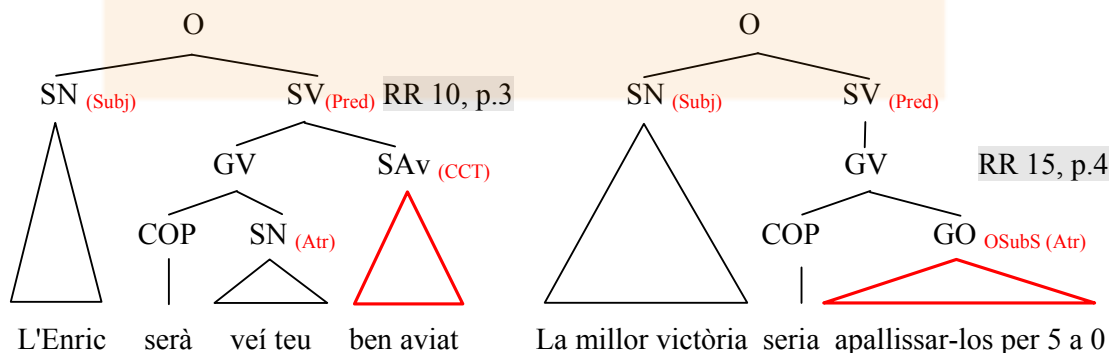
La preocupació serà [si quedarà prou fort] → Ø [ho] serà.
SN (Subj) VCop GO: OSSubst (Atr) SN (Subj) Pron (Atr)

El desig de tots era [que sortís prou bé] → El desig de tots [ho] era.
SN (Subj) VCop GO: OSSubst (Atr) SN (Subj) Pron (Atr)

- oració d'infinitiu:

La millor victòria seria [apallissar-los per 5 a 0]
SN (Subj) VCop GO: OSSubst (Atr)

Vegem ara l'anàlisi d'alguna de les oracions anteriors:

Exercicis sobre l'atribut (Atr)

1.- Indica la categoria morfològica i la funció sintàctica dels elements marcats:

- 01) L'extracte d'equinàcia és força eficaç per a la prevenció dels refredats.
- 02) En Jaume, un autèntic expert, sembla desorientat.
- 03) És una bona notícia que hagis aprovat la Selectivitat.
- 04) Els vull ben bons. Aquests ho semblen; però ho són prou? No ho sé. No n'estic segur.
- 05) Els fogons de la cuina eren de ferro colat.

2.- Indica la categoria morfològica i la funció sintàctica de l'element subratllat i substitueix-lo pel pronom o pronoms febles adients, segons la normativa:

- 01) Els llençols són agradables → Ø ____ són / Ø ____ són.
- 02) Els veïns són amables → D'amables, Ø ____ són / D'amables, Ø ____ són.
- 03) Els companys són molt cordials → Ø ____ són molt / Ø ____ són molt.
- 04) Les camises són de cotó → Ø ____ són / Ø ____ són.
- 05) Ells són els pintors que busques? → Ø ____ són / Ø ____ són.
- 06) Aquesta feina és llençar aigua al mar → Ø ____ és / Ø ____ és.

3.- Dels pronoms clítics marcats, comenta'n el significat, la funció sintàctica i la regla aplicada:

- 01) De bruses, també en voldré; però les vindré a buscar demà.
- 02) Si en saps el pler, no estalviïs el bes.
- 03) Que si són gaire madures, les pomes? Doncs, no ho / en són gaire.
- 04) De professor de català, sí que ho / n'és; però, el meu professor, no l'és pas.
- 05) Em pensava que els llençols eren de cotó, però ho són
- 06) Asseguraven que era d'or; però no ho sembla i, potser, no ho és.

4.- Completa les oracions:

- 01) La tarda era gelada i trista o, si més no, ens ____ semblava.
- 02) Les llàgrimes eren de ràbia i impotència: i tant que ____ eren!
- 03) Sembla la seva cartera. Ben cert que ____ és.
- 04) Et duc uns quants bolets. Semblen rossinyols: saps si ____ són?
- 05) Aquests que arriben deuen ser els de quart... Sí, segur que ____ són.
- 06) Els treballs al camp són feixucs. Creus que els de la fàbrica ____ són menys?

5.- Passa a registre culte les frases col·loquials següents:

- 01) Diuen que és una peli un munt cutre, però per mi no n'és pas.
- 02) En Pau i l'Eva tenien que arribar ara. Aquells dos no són ells! No ho són, no!
- 03) Carai, lo cares que van resultar! Ens pensàvem que no n'eren tant.
- 04) En Guerau ja s'ha tirat coll avall dues ampolles d'aigua: no n'hi donis cap més.
- 05) Els fumuts ganivets, d'acer inoxidable? Poc que n'eren pas.
- 06) Buscava un bocata i això n'és un de molt bo. Nyam-nyam! Me'l halo en un tres i no res!

6.- Esbossa, com als apunts, l'anàlisi de les oracions següents:

- 01) L'Enric semblava molt treballador i ho era moltíssim.
- 02) El nostre somni era guanyar el partit; però guanyar-lo no va ser gens fàcil.

Complement predicatiu (CPred)

El **complement predicatiu** és un sintagma [SN, SA, SP, GO (PP)] que, a més de ser complement d'un verb predicatiu, és complement del subjecte o del complement directe. És, doncs, un complement doble, com també ho és l'atribut (amb els verbs copulatius), però de forma diferent:

- Complement del verb i del subjecte:

[La seva cosina] ha nascut [molt cansada] → Ella [hi] ha nascut.
[Tots els xicots] havien tornat [ben cansats] → Ells [hi] havien tornat.

SN (Subj) VnoCop SA (CPred) SN (Subj) Pron (CPred) VnoCop

- Complement del verb i del CD:

L'Anna portava [la gaita] [emascarada] → Ella [la] [hi] portava.
L'Esteve deixa [les taules] [ben parades] → Ell [les] [hi] deixa.

VnoCop SN (CD) SA (CPred) SN Pron Pron VnoCop
(Subj) (CD) (CPred)

Sintaxi. El complement predicatiu és exigit o lliure, segons el verb de l'oració.

- Amb certs verbs és un complement, exigit:

[La seva filla] es deia [Laura] → Ella se['n] deia (però: *ella es deia).
[El seu sogre] s'ha posat [malalt] → Ell s'[hi] ha posat (però: *ell s'ha posat).

SN (Subj) VnoCop SN (CPred) SN (Subj) Pron (CPred) VnoCop
SN (Subj) VnoCop SN (CPred) SN (Subj) Pron (CPred) VnoCop

- Amb d'altres verbs és un circumstancial, no exigit:

[La noies] tornen [baldades] → Elles [hi] tonen (/ elles tornen).
[Els companyes] estudien [esperançats] → Ells [hi] estudien (/ ells estudien).

SN (Subj) VnoCop SN (CPred) SN (Subj) Pron (CPred) VnoCop
SN (Subj) VnoCop SN (CPred) SN (Subj) Pron (CPred) VnoCop

Morfologia. Poden fer de complement predicatiu les categories sintàctiques següents:

- el SA, que és el més habitual:

[Tots els alumnes] anaven [força esverats] → Tots [hi] anaven (força).

SN (Subj) SA (CPred) SN (Subj) Pron (CPred)

- el SN:

[L'Iu] es diu [Skmet] i [el] consideren [un bon basc] → Se['n] diu i l' [hi] consideren.

SN (Subj) SN (CPred) Pron (CD) SN (CPred) Pron (CPred) Pron (CPred)

- el SP, a la contrucció “fer de” i en algun altre cas:

[La Quimet] feia [d'administradora] → Ella [en] feia.

SN (Subj) SP (CPred) SN (Subj) Pron (CPred)

Pronominalització. Substitueixen el complement predicatiu (de subjecte o de CD), obligatori o no, els pronoms clítics següents:

- hi**, en la major part dels casos:

Duc [de cotó] [la camisa] i [Ø] no se'm torna [roja] → [La] [hi] duc i no se m' [hi] torna.

SP (CPred) SN (CD) SN (Subj) SP (CPred) Pron (CD) Pron (CPred) Pron (CPred)

- en**, només en les construccions *fer de*, *fer-se* i *dir-se*:

[La Laia] es farà [mestra] → Ella se ['n] farà.

SN (Subj) SN (CPred) SN (Subj) Pron (CPred)

Exercicis relacionats amb el complement predicatiu (CPred)

1.- Indica la categoria morfològica i la funció sintàctica dels elements marcats:

- 01) Noto els companys de l'Eva molt capficats. No t'ho sembla a tu també? Ho has copsat?
- 02) Les consideraran aptes per al consum: les hi consideraran, perquè sempre ho han estat.
- 03) Ens sabem perseguides i ens hem amagat ràpid. Fugíem lleugeres cap a l'amagatall.
- 04) Jugo de portera i ara sóc tota una professional... Hi jugo des de l'estiu passat.
- 05) Va de divo. Darrerament s'ha tornat intractable: s'hi ha tornat molt.

2.- Indica la categoria morfològica i la funció sintàctica dels elements marcats i substitueix-los, a la resposta, pels pronoms adients, segons la normativa:

- 01) La Roser va arribar exhausta? → _____ sí que _____ va arribar.
- 02) Us van tractar de falsificadors? → Ens _____ van tractar dues vegades.
- 03) I es diu Genoveva? → No se _____ diu pas, però l'anomenen així.
- 04) Tu no feies més assenyada l'Eva? → Jo sí que _____ feia molt més.
- 05) Has deixat la cuina bruta? → No _____ he deixada pas: _____ he ben netejada.

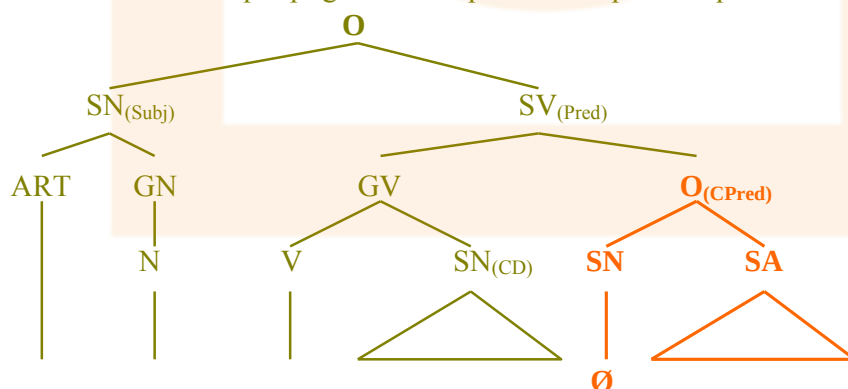
3.- Dels pronoms clítics marcats, indica'n l'antecedent, el significat i la funció sintàctica:

- 01) Us creia ensopits. Us hi trobava, però ara sé que no ho sou. Us en demano disculpes.
- 02) Agraïen que la casa fos neta, com tu els la hi vas deixar. Ja ho sents: n'estan contents.
- 03) Allà has de tenir els ulls ben oberts: els hi has de mantenir sempre. Te'n recordaràs?
- 04) En Ramon és tossut: n'és molt i no s'hi ha tornat pas ara de cop. Hi estàs d'acord?
- 05) L'Alba sempre es mira els nois alts: els hi prefereix. No li coneixes els gustos?

4.- Completa les oracions:

- 01) Els trobes llepafis? Doncs, no _____ tinguessis pas, perquè no _____ són gens..
- 02) Apte per a escalar? No _____ consideris pas, no _____ és ni, per ara, _____ tornarà.
- 03) Es diu Maria Cinta: pensaria que _____ diu; però no _____ estic ben segur.
- 04) De criada, _____ acabarà. _____ farà una temporada.
- 05) Estan contents, aquesta ganga _____ ha fet posar.
- 06) Que si tinc els dits gelats... És clar que _____ tinc. _____ tinc tota la mà i el braç.

5.- Escribe tres oracions que puguin correspondre a aquest esquema d'anàlisi:

6.- Seguint la pauta anterior, analitza les oracions següents:

- 1a) Llença l'ampolla buida ('llença-la-hi'). 1b) Llença l'ampolla buida ('llença-la').
- 2a) Duia la brusa neta ('la hi duia'). 2b) Duia la brusa neta ('la duia').

Complements circumstancials i oracions subordinades adverbials

Complement circumstancial de mode (CCM)/ O. Sub. Av. de Mode

El **complement circumstancial de mode** és una unitat sintàctica (SAv, SP, SA, GO) no exigida pel verb i que complementa el grup verbal ('verb i complements'). Completa el seu significat indicant-ne la manera. Quan es tracta d'una oració (GO), sol parlar-se d'**oració subordinada adverbial de mode**.

Pronominalització. El CC de mode respon a la pregunta "com" ['de quina manera'] i se substitueix per l'adverbi "així" o pel pronom clític adverbial *hi*:

Tots cantem [*amb gran alegria*] $\rightarrow$ Tots [*hi*] cantem.
SP (CCM) Pron (CCM)

Pesquen el lluç [[*com*] [*els pescadors del port* (Ø)]]? $\rightarrow$ Sí que l' [*hi*] pesquen.
ConjS SV O GO(OSAvM) Pron (CCM)

Morfologia. Podem fer de CC de mode les categories gramaticals següents:

- el SAv (incloent-hi les locucions adverbials):

[*Com*] corre? $\rightarrow$ Corre [*molt bé*] $\rightarrow$ [*Hi*] corre (*molt*).
SAv (CCM) SAv (CCM) Pron (CCM)

Saluda'ls [*ben cortesament*] $\rightarrow$ Saluda'ls-*[hi]*.
SAv (CCM) Pron (CCM)

Venia [*força a contracor*], caminant [*de puntetes*] $\rightarrow$ [*Hi*] venia *força*, caminat-*[hi]*.
SAv (CCM) SAv (CCM) Pron (CCM) Int Pron (CCM)

També formen un SAv certs adjectius no concordats, habilitats com a adverbis:

Parlaven [*fluixet*] i desapareixien [*ràpid*] $\rightarrow$ [*Hi*] parlaven i [*hi*] desapareixien.
SAv (CCM) SAv(CCM) Pron (CCM) Pron (CCM)

- el SP: P + SN, essent la preposició (P) *a*, *de*, *amb*, *sense*, *segons*; *a tall de*, *com a*, *en contra de*, *a còpia de*, *a força de*, *d'acord amb*...:

[*De quina manera*] riu? $\rightarrow$ Riu [*a base de pessigolles*] $\rightarrow$ [*Hi*] riu.
SP (CCM) SP (CCM) Pron (CCM)

Protestava [*amb desesperació*] $\rightarrow$ [*hi*] protestava.
SP (CCM) Pron (CCM)

- el SP: P + GO (oració substantiva: conjunció *que* + O o O d'infinitiu) (complement circumstancial de mode generalment anomenat "oració subordinada adverbial modal"):

Fugirà [[*sense*] [[*que*] [*noteu res estrany*]]] $\rightarrow$ [*hi*] fugirà.
P ConjS O GO SP(OSAvM) Pron (CCM)

Sempre els perdia [[*sense*] [[*adonar-se'n*]]] $\rightarrow$ Sempre els [*hi*] perdia.
P O GO SP(OSAvM) Pron (CCM)

- el GO, l'oració subordinada pot dur una conjunció específica o resoldre's amb un gerundi:
 - GO => ConjS + O; ConjS => *com*, *igual que*...

Preparava l'arròs [[*com*] [*l'àvia (el feia)*]] $\rightarrow$ L' [*hi*] preparava.
ConjS SV O GO(OSAvM) Pron (CCM)

- GO => O de gerundi.

Van arribar [[*cantant havaneres*]] $\rightarrow$ [*Hi*] van arribar.
O GO(OSAvM) Pron (CCM)

Complement circumstancial de lloc (CCLI)

El **complement circumstancial de lloc** és un sintagma (SAv, SP) no exigit pel verb que complementa el grup verbal (**verb i complements**) indicant un aclariment referent al lloc.

Valor semàntic. Vegem els papers temàtics del complement circumstancial de lloc, segons la preposició i el verb:

- origen:

Ens portava, [de la garriga], unes grans bresques de mel.
SP (CCLI)

- direcció, aproximació:

S'han perdut uns excursionistes [cap al pla Guillem].
SP (CCLI)

- situació:

Atureu-vos [al mig del pla]: sí, pareu-vos [aquí mateix].
SP (CCLI) SP (CCLI)

- travessa:

Et farem entrar a Catalunya [per un camí poc transitat].
SP (CCLI)

Pronominalització. El CC de lloc ja conegut, com el complement preposicional de certs verbs, pronominalitza *en* o *hi*:

- El sintagma amb preposició *de* (valor temàtic: origen) se substitueix pel pronom *en*:

[De Vic] ens va dur un pa de pessic! → Ens [en] va dur un pa de pessic!
SP (CCLI) SP: Pron (CCLI)

- El SP amb preposicions com *a*, *en*, *per*... (valors temàtics: direcció, situació, travessa) o una construcció equivalent se substitueix pel pronom *hi*:

Venia tota la collita d'enciams [al mercat] → [Hi] venia tota la collita d'enciams.
SP (CCLI) SP: Pron (CCLI)

El roure fa una gran ombra; per això, [hi] dinarem (a) sota ['dinarem (a) sota el roure'].
SP (CCLI) SP: Pron (CCLI)

Observeu que alguna preposició amb forta càrrega semàntica (*sota*, *sobre*, *davant*...), en certs casos, es manté: no és substituïda pel pronom.

Morfologia. Podem fer de CC de lloc les categories sintàctiques següents:

- el SP: P + SN, essent la preposició (P) *a*, *cap a*, *vers*, *per*, *sobre*, *sota*; *al costat de*, *enmig de*, *enfrent de*, *arran de*, *a través de*, *dins de*, *fora de*, *davant (de)*, *darrere (de)*, *davall de*, *lluny de*, *a prop de*, *al capdamunt de*...

Demà dinarem [fora de casa] → Demà [hi] dinarem.
SP (CCLI) SP: Pron (CCLI)

Fem un mos [a prop de [les deus [on neix el riu Tec]]] → [Hi] farem un mos a prop.
GO: OSRel (CN) SN SP (CCLI) SP: Pron (CCLI)

Fem un mos [a prop d'] [Ø [on neix el riu Tec]]] → [Hi] farem un mos a prop.
OSRel Substantivada SN SP (CCLI) SP: Pron (CCLI)

- el SAv amb valor locatiu:

Dilluns farem les classes [allà dalt del puig] → Dilluns [hi] farem les classes.
SAv (CCLI) SP: Pron (CCLI)

Exercicis relacionats amb el circumstancial de mode (CCM) i el de lloc (CCLI)

1.- Mireu, amb un cert esperit crític, les oracions adverbials al llibre de text, a les pàgines de la 113 a la 117.

2.- Indica la categoria morfològica i la funció sintàctica. Completa-ho amb els pronoms adequats:

- 01) Caminen *de bracet*: ja saps que ____ caminen sovint.
- 02) Bevien *assedegats*: ____ bevien tota l'aigua que trobaven.
- 03) És un sapastre. ____ és tant que obre les llaunes a còpia de picar: ____ obre ben sovint.
- 04) Ens va mirar *de cua d'ull*. Ens ____ va repassar de dalt a baix.
- 05) Van anar-se'n ràpid. Se ____ van anar. Tornaven *desanimats*: ____ tornaven molt.
- 06) Et pots creure que m'ha trencat el llum *a posta*. Sí que ____ ha trencat, el poca-solta.
- 07) Corria *sense esbufegar*: ____ pot córrer molta estona.
- 08) Caminava *de puntetes*: per casa sovint ____ camina.
- 09) No llauren *com els nostres avis*: ja no ____ llauren, fan servir el tractor.

3.- Indica la categoria morfològica i la funció sintàctica. Completa-ho amb els pronoms adequats:

- 01) A quarts de tres dinarem *enmig d'una gentada*. → Llavors sí que ____ dinarem.
- 02) Baixa *de Collserola*. → ____ baixa cap a les deu.
- 03) El puput ha fet el niu *al capdamunt d'un om*? → No crec que ____ hagi fet.
- 04) Solen estar *sota l'escala*. → Aquest matí ____ eren.
- 05) Quina xocolata us duren *de Blois*? → Quina us ____ duren?
- 06) Has perdut *una arracada pel carrer*? → ____ he perduda una. Sí.
- 07) Aniràs *a la platja demà*? → Sí, però ____ aniré d'hora.
- 08) Anirem *fins allà dalt*. → D'acord ____ anirem.
- 09) Ens banyarem *on baixi l'aigua clara*? → Ens ____ banyarem.

4.- Indica la categoria morfològica i la funció sintàctica dels elements marcats:

- 01) *A través del desert avançàvem amb precaució com els beduïns.*
- 02) *D'acord amb les previsions, vam arribar al Puigmal sense problemes.*
- 03) *Travessaven l'avetar de bon grat buscant rovellons.*
- 04) *A força d'estudiar amb regularitat aprovarà les matèries sense patir grans trasbalsos.*

5.- Esbossa l'anàlisi de les oracions següents. Explicita, però, l'estructura de l'oració principal perquè es vegi la funció de les clàusules subordinades:

- 1) *L'Anna, elegida pels déus, recitava poemes tocant l'arpa.*
- 2) *Farem la collita del blat plovent, segons que avancen els meteoròlegs.*
- 3) *Els hostes van passar sigil·losament, com els gats, sense fer cap soroll.*

Complement circumstancial de temps (CCT)/ O. Sub. Av. Temp.

El **complement circumstancial de temps** és un element sintàctic no exigit (i no substituïble per clítics) que situa el temps del verb de la principal, sovint de forma relativa. A grans trets, pot indicar:

- anterioritat (la principal s'esdevé abans que la subordinada):

[[**Abans**] [*que vingueu dilluns*]], us prepararé dos llits.
P GO: OSSubst SP (CCT)

- simultaneïtat:

[[**Mentre**] [*badaves*]], ha entrat una vespa al menjador.
ConjS O GO: OSAvTemp (CCT)

- posterioritat (el temps de la principal se situa després de l'acompliment de la subordinada):

[[**Tan bon punt**] [*arribi la transferència*]], us enviarem les quatre entrades.
ConjS GO: OSSubst OSAvTemp (CCT)

Morfologia. El CC de temps s'expressa a través de múltiples estructures gramaticals:

- el SP amb les preposicions (P) *a, de, en, entre, per, dintre, durant, cap a, d'ençà de, des de, entorn de, fins a, prop de, abans de, després de*:

- preposició seguida de sintagma nominal (P + SN):

[[**Des de**] [*dimarts*]] [[**fins**] [*divendres*]] vendrem pa [[**a**] [*la tarda*]].
P SN SP(CCT) P SN SP(CCT) P SN SP(CCT)

- preposició seguida de sintagma adverbial (P + SA_v):

Us heu d'inscriure [[**abans de**] [*demà passat*]].
P SA_v SP(CCT)

- preposició seguida d'oració subordinada substantiva d'infinitiu o introduïda amb la conjunció *que* (P + GO; GO => ConjS *que* + O o bé O d'inf.):

Caminarem [[**des** Ø] [*que surti el sol*]] i no pararem [[**fins a**] [*quedar rebenatats*]].
P GO SP(CCT) P GO SP(CCT)

[[**En**] [*veure's descobert*]], fuig [[**abans**] [*que no l' enxampin*]].
P GO SP(CCT) P GO SP(CCT)

- el SN amb complements diversos:

Va tornar [*l'estiu passat*] i el veia [*gairebé cada dia*].
SN (CCT) SN (CCT)

[*Un bon dia que hi passava a prop*] el vaig saludar.
SN (CCT)

[[**Cada vegada**] [*que el veia tan cansat*]] em preocupava molt per ell.
SN GO: OSRel (CN) SN (CCT)

Expressions del tipus *cada vegada que, el primer cop que, alguna vegada que...* més que locucions conjuntives són sintagmes nominals complementats per una oració de relatiu.

- el SA_v (vegeu RR 17, p. 4):

[[**Sempre**] [*que es distreu a classe*]] me'n dóna la culpa; però [[**avui**]], no.
Av GO: OSRel (CA_v) SA_v(CCT) Av SA_v(CCT)

Expressions del tipus *sempre que, llavors que, ara que, mai que...* semblen adverbis complementats per una oració de relatiu, més que no pas locucions conjuntives.

- el GO, l'oració subordinada adverbial temporal introduïda per una conjunció específica o resolta mitjançant un gerundi o un participi:

- oració subordinada introduïda amb una conjunció, GO => ConjS + O; ConjS => *quan, mentre, mentrestant, tan bon punt, tot just; tan aviat com; de seguida que, mentre que...*:

[[*Mentre*] [*bufi aquesta tramuntana*]], ens quedarem a casa.
ConjS O GO (OSAv T)

- oració de gerundi:

Ens va enxampar [[*copiant a l'examen*]].
O GO (OSAv T)

- participi absolut:

[[*Revisats els passaports*]], vam poder anar a la porta d'embarcament.
O GO (OSAv T)

Exercicis relacionats principalment amb el circumstancial de temps (CCT o OSAv T)

1.- Subratlla les clàusules subordinades temporals i digues si són d'anterioritat, de simultaneïtat o de posterioritat:

- 01) *Mentre assajàveu, anava plovent.*
- 02) *Després de conèixer-lo, tot va ser diferent.*
- 03) *Un cop explicada la lliçó, farem uns exercicis.*
- 04) *Cal comprar els llibres abans que comenci el curs.*

2.- Indica la categoria morfològica i la funció sintàctica dels elements marcats:

- 01) *D'ençà que fuma porros, ha perdut capacitat de concentració mental.*
- 02) *Abans de dijous, rebràs una trucada nostra cap al migdia.*
- 03) *Tot just pari de nevar, organitzarem una guerra de neu.*
- 04) *Avui, que fa bon temps, podrem anar a la piscina.*
- 05) *Ens va veure fent les "xuletes" de català.*
- 06) *Aprovat l'examen de conduir, et podran lliurar el carnet en quinze dies.*

3.- Esbossa l'anàlisi de les oracions següents. Explicita, però, l'estructura de l'oració principal en la mesura que calgui perquè es vegi la funció de les clàusules subordinades:

- 01) *Ens matricularem abans que tanqueu l'oficina.*
- 02) *Us examinareu després d'estudiar totes les lliçons.*
- 03) *T'expulsaran abans d'una setmana.*
- 04) *Sempre que el veig em pregunto si està malalt.*
- 05) *Quan vull menjar bona sopa, me la preparo jo mateix.*
- 06) *En sentir tocar a foc, els bombers surten corrents.*

Complement circumstancial de causa (CCCa)/ O. Sub. Av. Causal

El **complement circumstancial de causa** és un element sintàctic no exigít que indica la causa o raó de la predicació de l'oració principal.

El SP causal, a diferència d'altres circumstancials, no pot expressar-se mitjançant pronoms clítics; a més, l'oració subordinada causal, a diferència de la final, té el verb personal en indicatiu ja que la causa és vista com a real.

Morfologia. El CC de causa s'expressa mitjançant diverses estructures gramaticals:

- el SP amb les preposicions (P) *per*, *a causa de*, *gràcies a*, *per raó de...* (*però no degut a*):
 - preposició seguida de sintagma nominal (P + SN):

Protesto **[[a causa de] [la tardança]]** i, també, **[[per] [la mala atenció]]**.
P SN SP(CCCa) P SN SP(CCCa)

- preposició seguida d'oració subordinada substantiva d'infinitiu o introduïda amb la conjunció *que* (P + GO; GO => ConjS *que* + O o bé O d'infinitiu) (vegeu RR 19 i 20; p. 5):

Hi perdem diners **[[a causa Ø] [que no vam encertar les inversions]]**.
P GO SP(CCCa)

Hi perdem diners **[[per] [no haver encertat les inversions]]**.
P GO SP(CCCa)

- el GO, l'oració subordinada adverbial causal, introduïda per una conjunció específica o resolta mitjançant un gerundi o un participi absolut:

- oració subordinada introduïda amb una conjunció, GO => ConjS + O; ConjS => *perquè*, *car*; *ja que*, *com que*, *donat que*, *vist que ...*:

[[Com que] [et necessitem]], et pagarem una bona fitxa.
ConjS O GO (OSAv Ca)

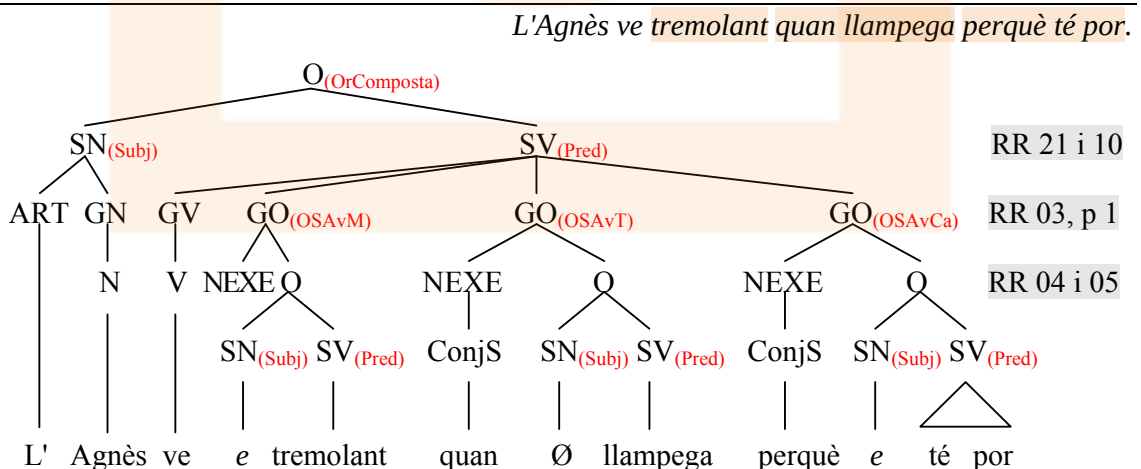
- oració de gerundi:

[[Adormint-te pertot]], et ficaràs en un bon embolic.
O GO (OSAv Ca)

- participi absolut (vegeu pàgina 8):

[[Sabotejades les negociacions]], el conflicte bèl·lic sembla imminent.
O GO (OSAv Ca/T)

Vegem el plantejament de l'anàlisi de l'oració composta:

Complement circumstancial de finalitat (CCFi) / O. Sub. Av. final

El **complement circumstancial de finalitat** és un element sintàctic no exigít que indica la intenció perseguida amb l'acció del verb principal. Si s'expressa amb una clàusula subordinada, com que la intenció no és vista com a real, el verb personal va en subjuntiu; per exemple:

Vinc [**perquè m'escoltis**] ('a fi que': final) / Vinc [**perquè m'escoltes**] ('ja que': causal).

Morfologia. El CC de finalitat s'expressa mitjançant diverses estructures gramaticals:

- el SP amb les preposicions (P) *per (a), per tal de, a fi de...*:

- preposició seguida de sintagma nominal (P + SN):

Treballa [**per a**] [*l'obtenció d'un ajut públic*] ≈ Treballa [**per**] [*obtenir una beca*]]
P SN SP(CCFi) P GO SP(CCFi)

- preposició seguida d'oració subordinada substantiva d'infinitiu o introduïda amb la conjunció *que* (P + GO; GO => O d'infinitiu o bé *que* + O) (vegeu RR 19 i 20; p. 5):

Es basqueja [**a fi** Ø] [*que assolixis el premi*]].
P GO SP(CCFi)

Fa gestions [**a fi d'**] [*aconseguir una beca interessant*]].
P GO SP(CCFi)

- el GO, l'oració subordinada adverbial final, introduïda per la conjunció *perquè* (específica) o un *que* (general):

S'espavila [**perquè**] [*li assignin un ajut digne*]].
ConjS O GO (OSAv Fi)

Estudia més [**que**] [*no et suspenguin*]].
ConjS O GO (OSAv Fi)

Complement circumstancial d'instrument

El **complement circumstancial d'instrument** és un element sintàctic no exigít que indica l'instrument, el mitjà, el vehicle que permet l'acció verbal. S'indica a través d'un SP amb les preposicions (P) *amb, mitjançant, gràcies a, a través de...* seguides de sintagma nominal (vegeu RR 10, pàg. 3):

Ens derrotà [**mitjançant**] [*un estratagema impensat*]] → ens [**hi**] derrotà.
P SN SP(CCI) SP(CCI)

Pica la cabota [**amb**] [*el martell*]] → [**hi**] pica la cabota.
P SN SP(CCI) SP(CCI)

Complement circumstancial de companyia

El **complement circumstancial de companyia** és un element sintàctic no exigít que indica amb qui es realitza l'acció del verb:

Passejaré [**amb**] [*l'Anna*]] → [**hi**] passejaré.
P SN SP(CCCo) SP(CCCo)

Oracions subordinades adverbials de valor divers

Les **oracions circumstancials o adverbials** no precedides per cap preposició o conjunció que n'expliciti el significat, varien de sentit en funció del context. Poden tenir un valor modal, temporal, causal, condicional... clar o bé difuminat entre més d'un sentit. Es tracta d'oracions introduïdes per la conjunció "que" (GO: *que* + O) que, si tenen un correlat amb verb no personal, es construeixen en gerundi (GO: O de gerundi) i no pas en infinitiu (com les substantives):

No travessarem la congesta glaçada, **[[que] [anem sense piolets]]**.
ConjS O GO (OSAv Ca)

No travessarem la congesta glaçada, **[anant sense piolets]**.
O GO (OSAv Ca/Cond)

Vegem, doncs, les clàusules subordinades adverbials introduïdes sense preposició o conjunció:

- el GO és introduït per la conjunció subordinant *que* [GO: *que* + O] (vegeu RR 03 i 04; p. 1):

Afanya't: trauràs l'impermeable **[[que] [ja no plourà]]**.
ConjS O GO (OSAv Temp)

Van tornar **[[que] [no podien dir ni fava]]**.
ConjS O GO (OSAv Modal)

No podem entrar **[[que] [no sortiu vosaltres]]**.
ConjS O GO (OSAv Cond/Temp)

Belluga't **[[que] [faràs tard]]**.
ConjS O GO (OSAv Causal)

Espanta'l una mica **[[que] [ens expliqui la veritat]]**.
ConjS O GO (OSAv Final)

Fugia esperitat **[[que] [ningú no el va poder atrapar]]**.
ConjS O GO (OSAv Consecut)

- el GO és subordinat pel gerundi [GO: O de gerundi] (vegeu RR 03 i 05; p. 1):

Van passar una bona revetlla **[[cantant] i [ballant]]**.
O GO (OSAv Modal)

[[Pujant sense grampons]] no superarem el pendent de gel.
O GO (OSAv Causal / Modal)

[[Llaurant un camp voltat de bosc]] va adonar-se de la presència del llop.
O GO (OSAv Temp)

[[Sent tan evident el perill]] ningú no va vigilar el foc.
O GO (OSAv Conces)

- el GO és subordinat per un participi passat concordat amb el subjecte actiu (amb els verbs intransitius) o passiu (amb els transitius) [GO: participi absolut] (vegeu RR 03 i 05; p. 1):

[[Vinguts sense entrades]], els teus amics es quedaran fora. (Els teus amics ⇔ vinguts...)
O GO (OSAv Causal) Subjecte actiu V intransitiu

[[Aprovada la sintaxi]], la resta és fàcil. (La sintaxi ⇔ aprovada)
O GO (OSAv Condicional / Temporal...) Subjecte passiu V transitiu

Exercicis relacionats amb circumstancials i clàusules subordinades adverbials

1.- Indica la categoria morfològica i la funció sintàctica dels elements marcats. Encercla les preposicions o conjuncions que els encapçalen i els elements subordinadors:

- 01) *Quan et serveix, et tracta a cos de rei, perquè li donis una bona propina.*
- 02) *Ens saluda fent grans reverències per quedar bé amb tu.*
- 03) *Vist que s'acosta una tempesta, ens aixoplugarem abans de mullar-nos.*
- 04) *No ha agafat la grip gràcies a haver pres la vacuna tan aviat com va ser a la venda.*
- 05) *M'ha regalat flors perquè l'he ajudat algun cop, no pas perquè l'ajudi encara més.*
- 06) *Per fer el gol ens va enganyar a tots mitjançant una jugada d'estratègia.*

2.- Indica la categoria morfològica i la funció sintàctica dels elements marcats. Encercla les preposicions o conjuncions que els encapçalen i els elements subordinadors:

- 01) *Corre que el tren sortirà en cinc minuts.*
- 02) *Tan bon punt s'avorreix comença a fer el ximple per atreure l'atenció dels altres.*
- 03) *No baixareu al pati que no cal·leu tots una estona.*
- 04) *Se'n va autoinculpar per mor de protegir-me de la falsa acusació de robatori.*
- 05) *En sortir del cinema, l'Esteve s'ha entrebancat gràcies a la poca il·luminació.*
- 06) *Refeta de l'ensurt, des de casa, protestaré pel tracte rebut després del descarrilament.*

3.- Esbossa l'anàlisi de les oracions següents. Explicita, però, l'estructura de l'oració principal en la mesura en què calgui perquè es vegi la funció de les clàusules subordinades: Indica de cada oració, si més no, el SN i el SV.

- 01) *L'equip millorarà per Ø guanyar la final Ø entrenant amb major dedicació.*
- 02) *Ø faran poca obra pública, retallats els pressupostos perquè Ø hi ha crisi econòmica.*
- 03) *L'Iu s'exclama Ø dient que el professor l'expulsa per Ø mantenir l'ordre quan algú molesta.*
- 04) *Ø deixa'm set euros, que Ø m'han pres la cartera Ø baixant de l'autobús.*

Subordinades dependents d'un quantificador o intensificador

O. Subordinada comparativa

L'**oració subordinada comparativa** és una clàusula exigida per un quantificador o intensificador que indica "inferioritat" (*menys*), "igualtat" (*tan*, *tants*) o "superioritat" (*més*).

- En les comparatives d'igualtat, el segon terme de la comparació s'inicia amb la ConjS *com*:

Portava [[*tants*] euros] [[*com*] [el teu germà (en portava)]]].

QR SN ConjS O GO (OSComp)

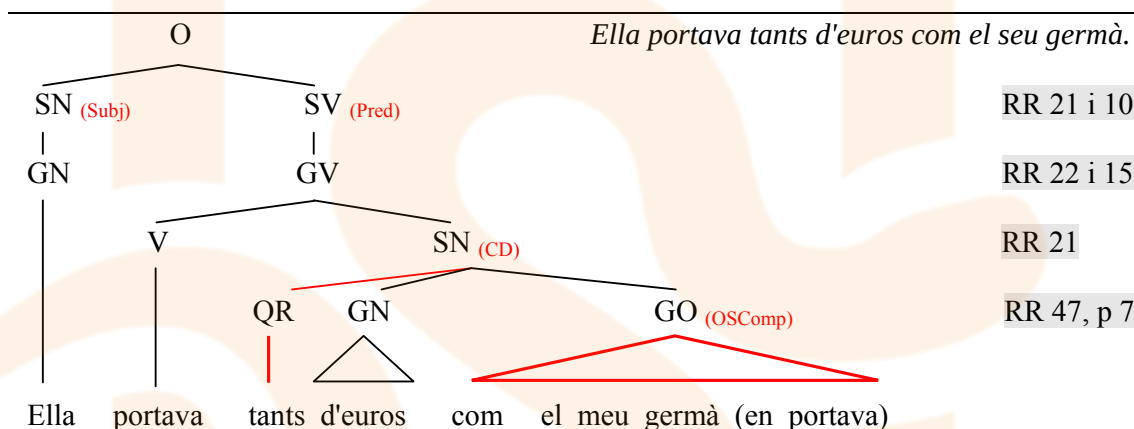
- En les comparatives de superioritat o d'inferioritat, el segon terme de la comparació s'inicia amb la ConjS *que* o un SP (amb preposició *de* seguida d'una oració relativa substantivada):

Jo no corria pas [[*menys*]] [[*que*] [el monitor (corria)]]].

Int ConjS O GO (OSComp)

Era [[*més*] dur] [[*de*] [l que sospitàvem (que era dur)]]].

Int SA P SN SP (OSComp)

O. Subordinada consecutiva

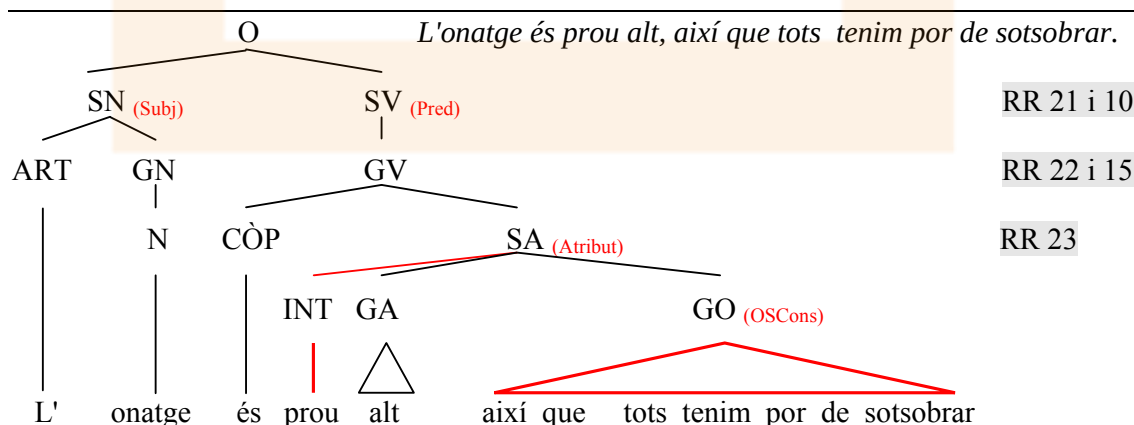
L'**oració subordinada consecutiva** és una clàusula subordinada correlativa a un quantificador (*tants*, *molts*, *pocs*...) o intensificador (*tan*, *molt*...) d'un element de l'oració principal i denota la conseqüència de la seva intensitat o força. Sol anar encapçalada per les conjuncions *que*; *així que*, *de manera que*... o per una locució preposicional com *fins al punt de*.

Bufava [[*tant de*] vent] [[*que*] [ens arribava el ruixim de les ones]]].

QR SN ConjS O GO (OSCons)

Fa una nit [[*molt*] fosca] [[*fins al punt de*] [no saber bé on posem els peus]]].

Int SA P GO SP (OSCons)

Exercicis relacionats amb circumstancials i clàusules subordinades

1.- Encercla el quantificador o intensificador i els elements subordinadors. Marca amb capses les clàusules subordinades. Finalment indica la categoria morfològica i la funció sintàctica dels elements marcats:

- 01) *L'Olga s'ha oblidat que em deu més favors que no pas a la senyora Agneta.*
- 02) *Quan apaga el llum del corredor hi ha tan poca claror que no m'hi veig per caminar.*
- 03) *M'inclinaria a pensar que avui han vingut més clients que ahir.*
- 04) *Alguns estudien tan poc que, quan arriba el final de curs, suspenen i han de repetir.*
- 05) *Els professors ens burxen perquè estudiem més del que ho fem.*
- 06) *Preguntava si les noies, en conjunt, no eren més intel·ligents que els nois.*
- 07) *Després de trencar amb ell, estava tan trasbalsada que no podia dormir les nits.*

2.- Encercla els diferents elements subordinadors i, després, indica la categoria morfològica i la funció sintàctica de tots els elements marcats:

- 01) *Com tothom sap a Bellpuig, la Cisqueta no posseeix tants camps com assegura que té.*
- 02) *Com que bufava tant el vent, ens arribava el ruixim de les ones.*
- 03) *Esmorzaré pa amb tomàquet i pernil, com tu.*
- 04) *El meu marit era tan idealista que, ni sota tortura, no hauria delatat cap company.*
- 05) *Estava esgotada físicament, així que vaig caure adormida sobre la manta.*
- 06) *La meva voluntat aguantava més que el meu cos exhaust.*

3.- Encercla els diferents elements subordinadors i, després, indica la categoria morfològica i la funció sintàctica de tots els elements marcats:

- 01) *Li han donat el premi perquè té tants mèrits personals.*
- 02) *Acumula tants mèrits personals que li han concedit el premi.*
- 03) *Va apuntant-se mèrits personals perquè li donin el premi.*
- 04) *Com que acredita tants mèrits personals, li han adjudicat el premi.*
- 05) *Havent justificat més mèrits personals que els altres, li han atorgat el premi.*
- 06) *Presentats majors mèrits que ningú, li han adjudicat el premi.*
- 07) *S'ha guanyat el premi després de justificar majors mèrits que els altres concursants.*
- 08) *En justificar tants mèrits personals, li han concedit el premi.*
- 09) *Si hagués acumulat tants mèrits personals, li haurien concedit el premi.*

4.- Esbossa l'anàlisi de les oracions següents. Explicita, però, l'estructura de l'oració principal en la mesura en què calgui perquè es vegi la funció de les clàusules subordinades: Indica de cada oració, si més no, el SN i el SV.

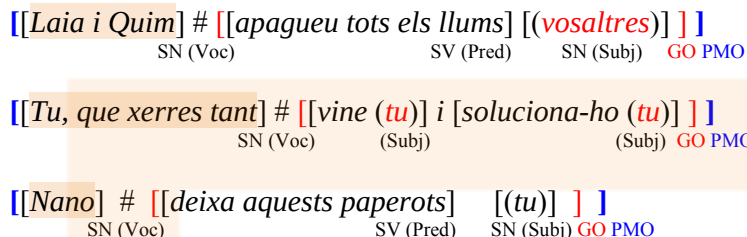
- 01) *Jo li demanaré si sap tantes llengües com l'Anna Ø.*
- 02) *Ø sospito que Ø és força més llesta que tots nosaltres Ø.*
- 03) *L'Abel és més ric del que Ø us imaginariau.*
- 04) *La Laia camina pitjor que Ø Ø ahir.*
- 05) *La Núria parlava tan fort que Ø s'ha quedat afònica.*

Els elements perifèrics de l'oració

El vocatiu (Voc)

El **vocatiu** és un sintagma nominal determinat que serveix per a reclamar l'atenció del destinatari de la comunicació (vegeu RR 01, p. 1).

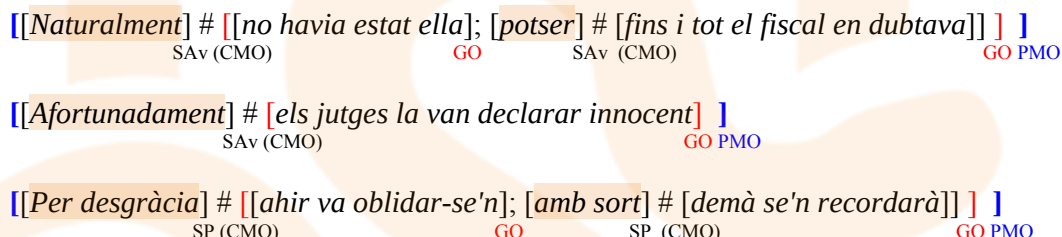
En les oracions exhortatives no s'ha de confondre amb el subjecte:

El complement modal (CMO)

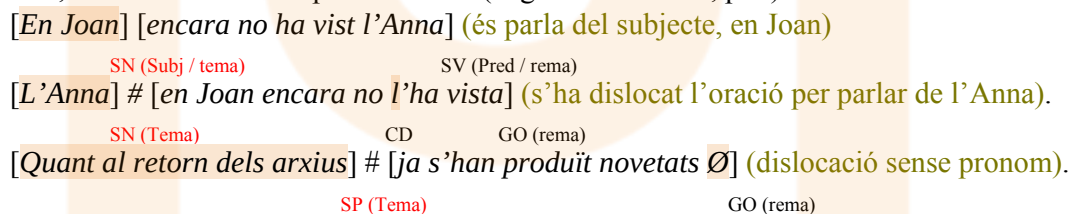
El **complement modal** és un complement (no exigit) de tota l'oració que mostra l'actitud del parlant envers l'enunciat o el contingut de l'oració que està dient (vegeu RR 01, p1).

- El complement modal s'expressa mitjançant sintagmes adverbials i preposicionals:

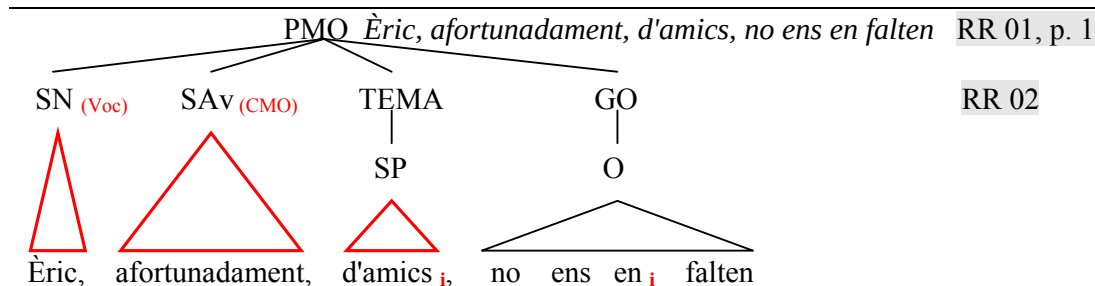
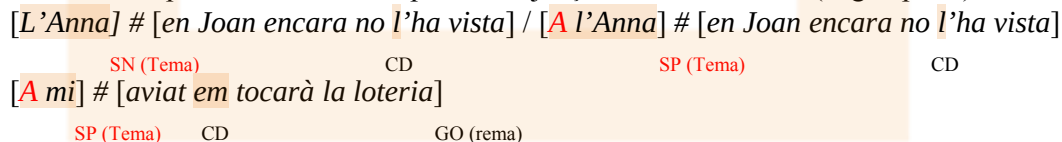

El tema (Tema)

El **tema** és allò de què es parla. Si l'oració segueix un ordre objectiu, el tema sol ser el subjecte; però sovint, en oracions més acolorides, subjectives, es parla d'un element diferent del subjecte. Llavors, pel procés de tematització, aquest element es desplaça a una zona perifèrica de l'oració i, si és possible, deixa al seu lloc un pronom feble (vegeu RR 01 i 02, p. 1):

El **tema** referit al complement directe s'expressa mitjançant un SP o un SN (vegeu p. 13):

Aposicions oracionals (CApO)

L'**aposiició oracional** és un GO, SN, SP o SAv juxtaposat a una oració que complementa i sobre la forma o el contingut de la qual l'emissor fa un comentari (vegeu RR 01, p.1).

[Llavors va arribar el director] # [que és el pitjor que podia passar].

GO

GO OSRel (CApO)

[Demà i demà passat tots tres tenen tennis] # [que malament sona això!]

GO

GO OExcl (CApO)

[Es van trencar dues copes de cristall] # [una autèntica desgràcia!]

GO

SN (CApO)

[I després] # [amb perdó] # [es va tirar una llufa ben pudent]

SP (CApO)

GO

[Es va fracturar el fèmur] # [malament rai!]

GO

SAv (CApO)

Oració subordinada condicional (OS Cond)

La **clàusula subordinada condicional** és una proposició, complement d'oració, que estableix una condició per a la realització de la principal (vegeu RR 01, p. 1). Segons el grau de certesa de la condició, el verb s'expressa en indicatiu o en subjuntiu.

- Se sol construir amb alguna de les **conjuncions** següents: *si, només que, amb que, sols que, mentre (que), fora que; posat que, llevat que, excepte que, a menys que, en cas que...*

[[Si] [véns]], et pagaré el vol; però [[si] [no vinguessis]], no et pagaria res.

ConjS

O GO (OSCond)

ConjS

O GO (OSCond)

[[Fora que] [treguis notables i excel·lents]], no aconseguiràs beca.

ConjS

O GO (OSCond)

[[Posat que] [faci un bon sol]], sortirem a fer un volt.

ConjS

O GO (OSCond)

- Altres vegades, però, es resol amb la conjunció 'buida' *que* o amb una oració de gerundi:

No podem entrar [[que] [no sortiu]].

ConjS

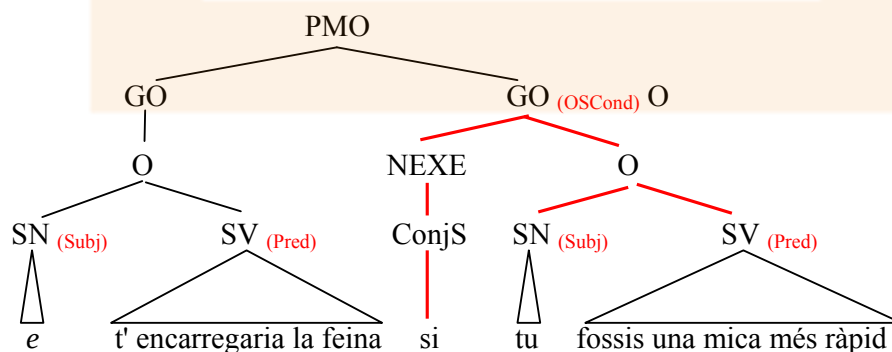
O GO (OSCond / temp)

[[Fent trampes]], no aconseguiràs res de res.

O GO (OSCond / Modal)

[O. de gerundi]

T'encarregaria la feina, si tu fossis una mica més ràpid.

RR 01, p. 1

RR 03

RR 04 i 05

O. Subordinada concessiva (OS Conces)

La **clàusula subordinada concessiva** és un complement de l'oració que expressa un obstacle que no acaba d'impedir que es compleixi la predicació de l'oració principal (vegeu RR. 01, p.1).

- Sol introduir-se mitjançant una **locució conjuntiva** del tipus *encara que, tot i que, per més que, per molt que, ni que, si bé, per bé que, mal que...*:

[[**Encara que**] [és un autèntic plom]], deixa'l venir.
ConjS O GO (OSConce)

[[**Ni que**] [me'l regalessis cobert d'or]], no el voldria per res del món.
ConjS O GO (OSConces)

- Pot introduir-se amb una **preposició** com *malgrat* o *a pesar de* seguides d'una oració completiva (amb *que* o en infinitiu):

[[**Malgrat**] [ser baix]], hi arribaré. ≈ [[**Malgrat**] [la meva estatura]], hi arribaré.
P GO:OSSubst SP (Conces) P SN SP

[[**A pesar** Ø] [que és dur]], te l'hi pujaré. ≈ [[**A pesar de**] [la dificultat]], te l'hi pujaré.
P GO:OSSubst SP (Conces) P SN SP

- Pot construir-se en gerundi, precedit o no de connectors com *tot i, fins i tot, àdhuc*:

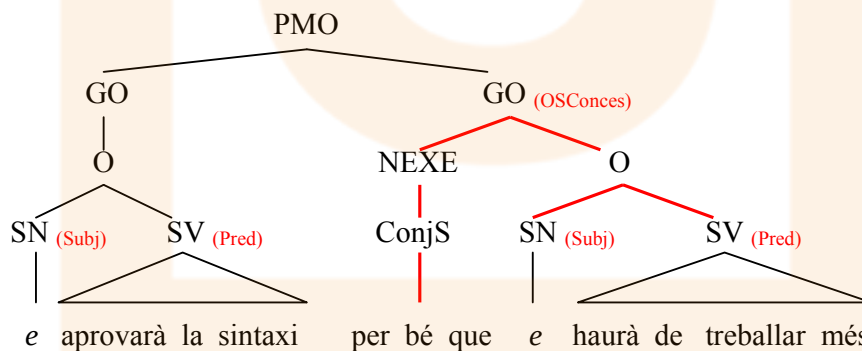
[[**Sent tan busaroca**]], ningú no es va aprofitar d'ell. (busaroca: 'curt de gambals')
O GO (OSConces)

[[**Fins i tot**] [sent tan busaroca]], ningú no es va aprofitar d'ell.
O GO (OSConces)

El nexa *tot i* també pot precedir una oració d'infinitiu:

[[**Tot i**] [coixejar]], corre prou ràpid. ≈ [[**Tot i**] [la coixera]], arriba dels primers.
O GO (OSConces) SN

Aprovarà la sintaxi, per bé que haurà de treballar més

RR 01, p.1

RR 03, p.1

RR 04 i 05

Exercicis sobre circumstancials, clàusules subordinades i elements perifèrics de l'oració

1.- Fes, de les pàgines 118 i següents del manual, els exercicis 8 i 9, 11, 12, 13 i 14, 16, 17, 18 i 19.

2.- Recupera els elements el·líptics, si s'escau. Després indica la categoria morfològica i la funció sintàctica dels elements marcats:

- 01) *Enric, el Ramon, Ø no me l'esmentessis pas mai més!*
- 02) *Evidentment, l'accelerador d'electrons és una meravella de la ciència.*
- 03) *Joan, de la revista, Ø doni-me'n de baixa.*
- 04) *Senyor, malauradament, de sopa d'all, ja no ens en queda.*
- 05) *Potser el tutor acusarà la Laura de mentidera; cosa que em semblaria una ximpleria.*
- 06) *L'Enric, Ø no el veig treballar mai a classe; tot un problema de cara a la fi de curs.*
- 07) *Parlant en plata, l'horari escolar és una merda!*

3.- Esbossa l'anàlisi d'aquestes oracions valent-te només de les RR 01-05:

- 01) *Ramon, potser, l'Eudald i l'Adrià, el Cap d'Estudis els expulsarà tres dies.*
- 02) *El fugitiu ens devia deure sis mensualitats, una sospita inquietant.*
- 03) *L'Alba es va trencar una cama, que ja és tota una desgràcia.*

4.- Recupera els elements el·líptics, si s'escau. Després indica la categoria morfològica i la funció sintàctica dels elements marcats:

- 01) *Llevat que tinguis permís patern, no podràs venir a l'excursió.*
- 02) *Ø baixant del tren els primers, Ø facilitem l'entrada als qui s'esperen per pujar.*
- 03) *A pesar de Ø treballar molt, no sempre cobro prou per la feina.*
- 04) *Tot i sent tan bon jan Ø, ningú no va voler abusar del senyor Bosch.*
- 05) *Enric, en cas que prenguis mal, telefona Ø a la clínica nova.*
- 06) *Encara que Ø tinguis un bon corrector, Ø has de revisar amb cura els escrits.*
- 07) *Ø no podem obrir la porta, que Ø no us aparteu del pany.*
- 08) *Segurament em baixaré un programa nou; cosa que em costarà uns calerons.*

5.- Esbossa l'anàlisi d'aquestes oracions valent-te només de les RR 01-05:

- 01) *Encara que els nazis ens traslladaren a camps de concentració, vam sobreviure.*
- 02) *Si llegeixes bé aquesta oració, potser estàs massa prop del paper.*
- 03) *Amables oients, dijous els coprínceps visitaran Andorra; que ja convenia.*
- 04) *Companys, evidentment, en aquesta situació de crisi no podem fer-nos gaires il·lusions.*
- 05) *Apreciats pares, de persianes, n'hem substituït deu de massa velles, tot un pressupost.*